

รายงานสรุปผลการดำเนินงาน
โครงการพัฒนาศูนย์เรียนรู้ถ่ายทอดวิทยากรบ้าน
ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๒

สำนักงานเกษตรและสหกรณ์จังหวัดนครปฐม

พระราชดำรัส “เศรษฐกิจพอเพียง และทฤษฎีใหม่

“...มีพอเพียงพอกินนี้ ก็แปลว่าเศรษฐกิจพอเพียงนั่นเอง ถ้าแต่ละคนมีพอกินก็ใช้ได้พอเพียงนี้ ก็หมายความว่า มีกินมีอยู่ไม่ฟุ้งเฟ้อ ไม่หรูหราก็ได้ แต่ว่าพอ แม้บางอย่างอาจจะต้องฟุ้งเฟ้อ แต่ก็ทำให้ มีความสุข ถ้าทำได้ก็สมควรที่จะทำ สมควรที่จะปฏิบัติ

อันนี้ก็คือความหมายอีกอย่างของเศรษฐกิจ หรือระบบพอเพียงได้ แปลพอเพียงนี้คือ ๓อันที่พูด พอเพียง แปลในใจแล้วก็ได้๓อย่างมาด้วยว่าอะไรแปลเป็น Self sufficiency ถึงได้บอกว่าพอเพียง แก่ตนเองแต่ความจริงเศรษฐกิจพอเพียงนี้กว้างกว่า Self sufficiency ซึ่ง Self sufficiency นี้ หมายความว่าผลิตอะไรมีพอที่จะใช้ไม่ต้องไปขอซื้อคนอื่น อยู่ได้ด้วยตนเอง ก็อันนี้แปลจากภาษาฝรั่งกันว่า ให้ยืนบนขาตัวเอง คำว่ายืนบนขาตัวเองนี้ มีคนบางคนเขาพูดว่าขอปลด ใครละมายืนบนขา คนอื่น มายืนบนขาเรา เราก็โกรธ แต่ตัวเองยืนบนขาตัวเองก็ทงล้มอันนี้ก็เป็นความคิดที่มันอาจจะไปหน่อย แต่ว่าเป็นตามที่เขาเรียกว่ายืนบนขาตัวเอง หมายความว่า ๒ ขาของเราขึ้นพื้นให้ได้อยู่ได้ไม่ทงล้ม ไม่ต้องไปขอซื้อของคนอื่นมาใช้เพื่อที่จะขึ้นอยู่

แค่คำว่าพอเพียงนี้มีความหมายกว้างกว่ายิ่งกว่านี้อีก คือ คำว่าพอก็เพียงพอ พอเพียงนี้ก็พอ คนเราถ้าพอ ในความต้องการมันก็มีความโลภน้อย เมื่อมีความโลภน้อยก็เบียดเบียนคนอื่นน้อย ถ้าประเทศใดมีความคิดอันนี้ไม่ใช่เศรษฐกิจ มีความคิดว่าทำอะไรต้องพอเพียง หมายความว่าพอประมาณ ไม่สุดโต่ง ไม่โลภอย่างมากคนเราก็ยังเป็นสุขพอเพียงนี้อาจจะมียาก อาจจะมียากหรือหา ก็ไม่ได้ แต่ว่าต้องไม่เบียดเบียนคนอื่น ต้องพอประมาณ พุดลาภพอเพียง ทำอะไรก็พอเพียง ปฏิบัติตน ก็พอเพียง

พูดแล้วเหมือนจะรอดว่าตัวเองเก่ง แต่ว่าตกใจตัวเองว่า ก็พูด ไปใช้งานได้ จึงมาสรุปเป็น
าฤษฎีใหม่และเมื่อเป็นาฤษฎีใหม่ก็ให้ไปมี มูลนิธิช่วยพัฒนาแล้วเขียนข้าง ใต้ว่าเป็นาฤษฎีใหม่ของมูลนิธิ
ช่วยพัฒนานั้น ต่อมาก็มีคนเห็นว่า ไข่ได้ แล้วก็ไปปฏิบัติที่ที่แห่งแล้ว นี่ก็เคยแล้ว ให้ฟังแล้วที่อำเภอเขา
ล้งหวัดกาฬสินธุ์ ก็ได้ผลดีที่ตรงนั้น ๑๒ ไร่ ปีหนึ่งเขาก็มีข้าวอีก ก็ไปเยี่ยมไม่มีข้าวอีก มีเพียงไม่กี่เม็ด
ต่อรวง เมื่อชาวบ้านแถวนั้นเห็นว่าดีก็ขอ ให้ช่วยปีต่อ ไปก็เป็น ๑๑ ไร่ ปีต่อ ๆ ไปก็เป็น ๑๐๐ เป็น ๒๐๐
และขยายออก ไปในภาคอื่น ก็ด้วยเป็นการปฏิบัติตามาฤษฎีใหม่ได้ผลแล้วก็เมื่อเป็นาฤษฎีใหม่นี้
ก็มาเข้าเป็นเครือข่ายเครือข่ายพอเพียง

ก็คนที่ทำนี่ต่อเอง ไม่พึ่งขานไม่พึ่งแพะ แล้วเขียนไว้ในาฤษฎีใหม่นี้ว่าลำบาก เพราะว่าผู้ปฏิบัติ
ต่อเองมีความเพียรและต่อเองอดทน ไม่ใช่ที่ว่าทำได้ทุกแห่ง ต่อเองเล็กและค่อย ๆ ทำ ไป ก็ก็สามารถที่จะขยาย
ความคิดของาฤษฎีใหม่ไปได้ โดยดัดแปลงาฤษฎีนี้แล้วแต่สถานการณ์แล้วแต่สภาพภูมิประเทศ

อันนี้ถึงบอกว่า เครือข่ายพอเพียง หรือาฤษฎีใหม่นี้ ๒ อย่างจะนำความเจริญแก่ประเทศได้
แต่ต่อเองมีความเพียรแล้วต่อเองอดทน ต่อเองไม่ใ้ร้อน ต่อเองไม่พูดมาก ต่อเองไม่ทะเลาะกัน ถ้าทำโดยเข้าใจ
กันเชื่อว่า ทุกคน จะมีความพอใจได้”

**พระราชดำรัส พระราชทานแก่คณะบุคคลต่าง ๆ ที่เข้าฟังถวายคำชี้แจงต่อ
คณะองคมนตรีและกรมพระมหามงกุฎ ณ ศาลาดุสิดาลัย
สวนจิตรลดา พระราชวังดุสิต
๔ ธันวาคม ๒๕๕๑**

คำนำ

โครงการพัฒนาศูนย์เครือข่ายปราชญ์ชาวบ้าน ได้รับความร่วมมือจากปราชญ์ชาวบ้าน ในการถ่ายทอดความรู้ความเข้าใจการพัฒนาการเกษตรตามแนวทฤษฎีใหม่ โดยยึดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อให้เกษตรกรมีการพัฒนาปรับเปลี่ยนแนวคิดและรูปแบบในการดำเนินชีวิต ให้มีศักยภาพสามารถพึ่งพาตนเอง พร้อมนำพาครอบครัวให้บรรเทาและหลุดพ้นจากความยากจน พร้อมทั้งสนับสนุนให้เกิดการรวมกลุ่มอย่างเข้มแข็ง ซึ่งเป็นการพัฒนาเศรษฐกิจ สังคมและสิ่งแวดล้อมในชุมชนที่สอดคล้องกับภูมินิเวศน์ และภูมิปัญญาท้องถิ่นบน พื้นฐานกระบวนการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม

รายงานสรุปผลการดำเนินโครงการพัฒนาศูนย์เครือข่ายปราชญ์ชาวบ้าน ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๒ ได้รวบรวมข้อมูลการดำเนินงานของโครงการ ประกอบด้วยกิจกรรมการฝึกอบรมเกษตรกรทั่วไปและการ ติดตามเกษตรกรที่ผ่านการฝึกอบรม ต่อการนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ในการดำเนินชีวิตประจำวัน

ในการนี้ ความสำเร็จในการดำเนินโครงการพัฒนาศูนย์เครือข่ายปราชญ์ชาวบ้าน ได้รับความ สนับสนุนและความร่วมมือเป็นอย่างดีจากปราชญ์ชาวบ้านจังหวัดนครปฐม(ศูนย์เรียนรู้ชุมชนปลักไม้ลาย) จึงขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้ และหวังว่ารายงานฉบับนี้ จะเป็นประโยชน์แก่หน่วยงาน ประชาชนทั่วไปที่สนใจ

สำนักงานเกษตรและสหกรณ์จังหวัดนครปฐม

กันยายน ๒๕๖๒

สารบัญ

เรื่อง	หน้า
โครงการพัฒนาศูนย์เครือข่ายปราชญ์ชาวบ้าน ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๒	๑ - ๔
ข้อมูลศูนย์เครือข่ายปราชญ์ชาวบ้านจังหวัดนครปฐม ศูนย์เรียนรู้ชุมชนปลักไม้ลาย	๕ - ๑๒
โครงสร้างหลักสูตรการฝึกอบรมเกษตรกรโครงการพัฒนาศูนย์เครือข่ายปราชญ์ ชาวบ้านจังหวัดนครปฐม	๑๓ - ๑๕
รายละเอียดของวิชา / กิจกรรม การฝึกอบรมเกษตรกร ของศูนย์เครือข่ายปราชญ์ชาวบ้านจังหวัดนครปฐม	๑๖ - ๓๑
สรุปผลการดำเนินงานการฝึกอบรม โครงการพัฒนาศูนย์เครือข่ายปราชญ์ชาวบ้านจังหวัดนครปฐม	๓๒ - ๓๖
สรุปผลการติดตามผู้เข้ารับการฝึกอบรมโครงการศูนย์เครือข่ายปราชญ์ ชาวบ้านจังหวัดนครปฐม	๓๗ - ๔๕
ปัญหาอุปสรรคและข้อเสนอแนะ	๔๖
“ภาพกิจกรรม” โครงการพัฒนาศูนย์เครือข่ายปราชญ์ชาวบ้านจังหวัดนครปฐม การดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของผู้ผ่านการฝึกอบรม โครงการศูนย์เครือข่ายปราชญ์ชาวบ้านจังหวัดนครปฐม	๔๗ - ๔๙

โครงการพัฒนาศูนย์เครือข่ายปราชญ์ชาวบ้าน
ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๒

โครงการพัฒนาศูนย์เครือข่ายปราชญ์ชาวบ้าน

ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๒

๑. หลักการและเหตุผล

ท่ามกลางกระแสความเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจที่เจริญเติบโตอย่างรวดเร็วย่อมมีความเสี่ยงที่จะเกิดขึ้นได้ทุกเมื่อ ดังเห็นได้จากอดีตที่ผ่านมาผลของการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจอย่างรวดเร็วทำให้เกิดวิกฤติทางเศรษฐกิจ หรือวิกฤติต้มยำกุ้ง ซึ่งถือเป็นบทเรียนสำคัญที่ทำให้เราต้องตระหนักถึงการดำเนินชีวิตที่ต้องมีความระมัดระวัง รอบคอบ และมีเหตุผลมากยิ่งขึ้น ดังนั้นจากสถานการณ์ที่ประชาชนและบ้านเมืองอยู่ในสภาวะดังกล่าว พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช ทรงได้มีพระราชดำรัส เรื่อง “ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง” ถือเป็นหลักนำทางการพัฒนาประเทศโดยยึดหลักทางสายกลางเพื่อที่จะให้ประเทศรอดพ้นจากวิกฤติซึ่งภาคส่วนต่าง ๆ ได้น้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง มาปฏิบัติใช้จนถึงปัจจุบัน ประกอบกับเป็นนโยบายที่รัฐบาลให้ความสำคัญในการนำมาขับเคลื่อนการพัฒนาประเทศในด้านต่าง ๆ สำนักงานปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ จึงได้ดำเนินโครงการพัฒนาการเกษตรตามแนวทฤษฎีใหม่ โดยยึดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาตั้งแต่ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๐ จนถึงปัจจุบัน และได้เปลี่ยนชื่อเป็นโครงการพัฒนาศูนย์เครือข่ายปราชญ์ชาวบ้าน ในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๑ เป็นต้นมา ซึ่งเป็นการถ่ายทอดความรู้และประสบการณ์จากบุคคลผู้เป็นต้นแบบในการดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง หรือที่เรียกว่า ปราชญ์ชาวบ้าน เป็นการขยายผลให้เกษตรกรได้มีความรู้ความเข้าใจในการนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปปรับใช้ในการดำเนินชีวิตและประกอบอาชีพเกษตรกรรม สามารถปรับเปลี่ยนแนวคิดและพฤติกรรมในการประกอบอาชีพด้วยการพึ่งพาตนเองได้อย่างเหมาะสม

การดำเนินงานโครงการที่ผ่านมาเมื่อเกษตรกรผ่านการฝึกอบรมโดยปราชญ์ชาวบ้านแล้ว มีการติดตามผลของการนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ในการดำเนินชีวิตและการดำเนินกิจกรรมทางการเกษตรของเกษตรกรโดยปราชญ์ชาวบ้าน เพื่อให้คำแนะนำ ข้อเสนอแนะและช่วยแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นกับเกษตรกรผู้เริ่มนำแนวทางปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปปฏิบัติ ซึ่งผลจากการประเมินการดำเนินงานโครงการฯ โดยมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ พบว่า เกษตรกรร้อยละ ๘๗.๘๖ มีความรู้ความเข้าใจในด้านแนวคิดและหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และเกษตรกรร้อยละ ๙๙.๕๒ ได้นำความรู้ไปปฏิบัติในชีวิตประจำวันและดำเนินงานในฟาร์มของตนเอง หลังจากเข้าร่วมโครงการฯ นอกจากนี้ยังส่งผลกระทบทางด้านเศรษฐกิจ สังคมและสิ่งแวดล้อม คือ เกษตรกรมีรายจ่ายในครัวเรือนลดลงจากการนำผลผลิตในแปลงมาบริโภค และมีรายได้เพิ่มขึ้นจากการลดต้นทุนการผลิตที่ไม่นำปัจจัยการผลิตจากภายนอกมาใช้ เช่น ปุ๋ยเคมี สารเคมีกำจัดศัตรูพืช เป็นต้น มีการนำผลผลิตที่เหลือจากการบริโภคไปจำหน่าย มีการออมเงิน เกษตรกรสามารถพึ่งพาตนเองได้ เกษตรกรมีอาหารบริโภคที่เพียงพอมีความปลอดภัยต่อผู้บริโภค เนื่องจากไม่ใช้สารเคมีในการทำเกษตรหรือใช้สารเคมีในปริมาณที่เหมาะสม รวมทั้งยังเป็นจุดเรียนรู้และถ่ายทอดความรู้ด้านการเกษตรให้กับคนในชุมชน สามารถสร้างเครือข่ายความร่วมมือกับชุมชนอื่น ๆ ได้

จากผลการดำเนินงานที่ผ่านมา โครงการพัฒนาศูนย์เครือข่ายปราชญ์ชาวบ้านได้รับการตอบรับอย่างดีทั้งจากปราชญ์ชาวบ้าน และเกษตรกรที่ต้องการเข้าร่วมโครงการฯ ดังนั้นเพื่อให้มีการขยายผลแนวทางตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงให้ครอบคลุมกลุ่มเป้าหมายมากยิ่งขึ้นและสอดคล้องกับเป้าหมายสำคัญที่กำหนดไว้ตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๒ ที่เน้นการเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจให้เกษตรกรทำการเกษตรแบบยั่งยืนในรูปแบบต่าง ๆ ตามองค์ความรู้ ภูมิปัญญาท้องถิ่นของปราชญ์ชาวบ้านที่มีความเหมาะสมสอดคล้องกับภูมิโนเวศและภูมิสังคม และเป้าหมายการเพิ่มพื้นที่เกษตรกรรมยั่งยืนในรูปแบบต่าง ๆ สำนักงานปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ จึงได้ดำเนินโครงการพัฒนาศูนย์เครือข่ายปราชญ์ชาวบ้าน ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๒ โดยกำหนดแนวทางในการดำเนินงานให้มีความสอดคล้องสามารถสะท้อนไปถึงเป้าหมายการพัฒนาประเทศตามแผนพัฒนาฯ ที่ได้กำหนดไว้

๒. วัตถุประสงค์

๒.๑ เพื่อขยายผลการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องจากปีที่ผ่านมา โดยสนับสนุนให้เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการฯ มีความรู้ ความเข้าใจในการดำเนินกิจกรรมการเกษตรตามแนวทฤษฎีใหม่ โดยยึดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง และสามารถนำความรู้ที่ได้รับไปปรับใช้ในการประกอบอาชีพได้

๒.๒ เพื่อสนับสนุนให้เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการฯ มีศักยภาพในการดำเนินกิจกรรมทางการเกษตรตามแนวทฤษฎีใหม่ขั้นก้าวหน้าได้

๓. แผนการดำเนินงาน

แผนการดำเนินงานโครงการพัฒนาศูนย์เครือข่ายปราชญ์ชาวบ้าน ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๑ ประกอบด้วย ๒ แผนงานหลัก ดังนี้

๑. แผนงานการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์

กิจกรรม การถ่ายทอดและฝึกอบรมความรู้ความเข้าใจในการพัฒนาการเกษตรตามแนวทฤษฎีใหม่โดยยึดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ให้แก่เกษตรกรทั่วไปที่เข้าร่วมโครงการฯ โดยให้ศูนย์เครือข่ายปราชญ์ชาวบ้านที่ได้เข้าร่วมดำเนินงานในโครงการฯ เป็นผู้จัดฝึกอบรมถ่ายทอดความรู้ความเข้าใจในการพัฒนาการเกษตรตามแนวทฤษฎีใหม่โดยยึดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงให้แก่เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการฯ (คัดเลือกเกษตรกรตามคุณสมบัติและเป้าหมายที่กำหนดไว้) มีจุดมุ่งหมายเพื่อการพัฒนาปรับเปลี่ยนแนวคิด พฤติกรรมและรูปแบบในการดำเนินชีวิต การประกอบอาชีพให้แก่เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการฯ ทั้งในระดับบุคคล ครัวเรือนและชุมชนเกษตรกร ด้วยการดำเนินการพึ่งพาตนเองให้เหมาะสมกับภูมินิเวศและภูมิปัญญาในแต่ละชุมชน ตลอดจนสนับสนุนการพัฒนาการรวมกลุ่มให้มีความเข้มแข็ง เพื่อสามารถดำเนินการผลิต การแปรรูป การตลาด รวมทั้งการพัฒนาเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อมในชุมชนที่สอดคล้องกับภูมิปัญญาท้องถิ่นบนพื้นฐานกระบวนการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมด้วยการส่งเสริมและสนับสนุนองค์ความรู้ที่สำคัญในการพัฒนาตามแผนการดำเนินงาน

๒. แผนงานการบริหารจัดการเพื่อสนับสนุนการพัฒนาการเกษตรตามแนวทฤษฎีใหม่ โดยยึดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ประกอบด้วยกิจกรรม ดังนี้

การบริหารจัดการโครงการฯ โดยสำนักงานเกษตรและสหกรณ์จังหวัด : สำนักงานปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ จัดสรรและโอนงบประมาณให้แก่สำนักงานเกษตรและสหกรณ์จังหวัด ที่มีศูนย์เครือข่ายปราชญ์ชาวบ้านเข้าร่วมโครงการฯ เพื่อเป็นค่าใช้จ่ายในการดำเนินกิจกรรมของโครงการฯ ตามภารกิจที่ได้รับมอบหมาย ประกอบด้วย

๑) กำกับดูแลการดำเนินกิจกรรมของศูนย์เครือข่ายปราชญ์ชาวบ้านและบูรณาการงาน โครงการที่เกี่ยวข้องกับศูนย์เครือข่ายปราชญ์ชาวบ้าน และศูนย์เรียนรู้เฉพาะทางของกรมต่างๆ ในสังกัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ที่มีอยู่ในจังหวัด

- คัดเลือกเกษตรกรเป้าหมายตามแนวทางที่กำหนด เพื่อเข้ามาเรียนรู้ที่ศูนย์เครือข่ายปราชญ์ชาวบ้าน เพื่อปรับเปลี่ยนแนวคิดตามแนวทางปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
- เบิกจ่ายค่าใช้จ่ายตามหลักเกณฑ์และระเบียบที่ได้กำหนดไว้
- ตรวจสอบ/บันทึกข้อมูลศูนย์เครือข่ายปราชญ์ชาวบ้านและเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการฯ
- ติดตาม ประเมินผล และรายงานความก้าวหน้า

๒) อำนวยความสะดวกให้เกิดการรวมกลุ่มและสร้างเครือข่ายเกษตรกรและติดตามความก้าวหน้ารายงานผลการดำเนินการรวมกลุ่ม และสนับสนุนส่งเสริมเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการฯ ภายหลังจากผ่านการฝึกอบรมโดยศูนย์เครือข่ายปราชญ์ชาวบ้านที่เข้าร่วมโครงการฯ แล้ว เพื่อสร้างพื้นฐานการพัฒนาตามแนวทฤษฎีใหม่ขั้นก้าวหน้า

๓) จัดจ้างเจ้าหน้าที่ (จ้างเหมาบริการ) วุฒิไม่ต่ำกว่าระดับมัธยมศึกษาปีที่ ๖/ประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) เพื่อช่วยปฏิบัติงานโครงการฯ ในจังหวัด ๆ ละ ๑ อัตรา

๔. เป้าหมายการดำเนินงาน

เป้าหมาย : เกษตรกรทั่วไป จำนวน ๑๐๐ ราย

ตัวชี้วัด : เกษตรกร จำนวน ๑๐๐ ราย ได้รับการถ่ายทอดความรู้การพัฒนาการเกษตรตามแนวทฤษฎีใหม่ โดยยึดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง จากศูนย์เครือข่ายปราชญ์ชาวบ้าน เกิดความเข้าใจและสามารถนำความรู้ไปปฏิบัติได้ตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ร้อยละ ๘๕ ของเป้าหมาย เกษตรกร ๑๐๐ ราย

๕. งบประมาณดำเนินการ

งบประมาณประจำปี พ.ศ. ๒๕๖๒ งบเงินอุดหนุนโครงการพัฒนาศูนย์เครือข่ายปราชญ์ชาวบ้าน

- การฝึกอบรมเกษตรกรทั่วไป จำนวน ๑๕๕,๐๐๐ บาท (หนึ่งแสนห้าหมื่นห้าพันบาทถ้วน)

- การติดตามผู้เข้ารับการอบรม จำนวน ๑๐,๐๐๐ บาท (หนึ่งหมื่นบาทถ้วน)

๖. ระยะเวลาดำเนินโครงการ

๑ ปี (ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๒)

๗. หน่วยงานรับผิดชอบ

หน่วยงานหลัก : สำนักงานเกษตรและสหกรณ์จังหวัดนครปฐม

หน่วยงานสนับสนุน : หน่วยงานในสังกัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ประจำจังหวัดนครปฐม

๘. ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

๑. เกษตรกรได้รับความรู้ความเข้าใจในการประยุกต์ใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ในการดำเนินชีวิต และการประกอบอาชีพเกษตรกรได้อย่างเหมาะสม

๒. เกษตรกรที่ผ่านการฝึกอบรม สามารถปรับเปลี่ยนแนวคิดและรูปแบบในการดำเนินชีวิต การประกอบอาชีพด้วยการพึ่งพาตนเอง โดยสามารถลดรายจ่ายและเพิ่มรายได้ให้กับตนเองและครอบครัว อีกทั้งเป็นการลดโอกาสการสร้างหนี้ รวมทั้งทำให้สุขภาพของเกษตรกรดีขึ้น เพิ่มความหลากหลายทางชีวภาพ และอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เนื่องจากการอบรมเน้นการลด ละ เลิกการใช้สารเคมี และเป็นผู้ช่วยในการขยายผลการดำเนินกิจกรรมการเกษตรตามแนวเศรษฐกิจพอเพียง

๓. บรรเทาปัญหาการว่างงานจากภาวะวิกฤตเศรษฐกิจในปัจจุบัน ลดปัญหาการเคลื่อนย้ายแรงงานภาคเกษตรไปสู่ภาคอื่น และลดปัญหาการเข้ามาหางานทำในเมืองหลวง

๔. ลดปัญหาการชุมนุมเรียกร้องให้รัฐบาลช่วยเหลือ เนื่องจากเกษตรกรมีความรู้ความสามารถในการพึ่งพาตนเองได้

๕. ทำให้เกษตรกรได้รับความรู้และภูมิปัญญาท้องถิ่นตามภูมินิเวศและภูมิสังคม เกิดความภูมิใจในอาชีพรักและหวงแหนในถิ่นฐานของตนเอง

๖. สร้างโอกาสในการพัฒนาความร่วมมือและสร้างความเข้มแข็งแก่ชุมชน

๗. มีแหล่งเรียนรู้และศึกษาดูงานด้านการเกษตรที่มีศักยภาพและสามารถแก้ไขปัญหาให้กับเกษตรกรได้

**คุณสมบัติเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการพัฒนาศูนย์เครือข่ายปราชญ์ชาวบ้าน
ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๑**

๑. มีที่ดินเพื่อทำการเกษตร (ทั้งของตนเอง เช่า หรือพื้นที่ของบุคคลอื่นให้ทำโดยไม่คิดค่าตอบแทนหรือค่าเช่า)
๒. มีอายุตั้งแต่ ๑๕ ปี ขึ้นไป
๓. มีความเชื่อมั่นศรัทธาในปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง และยึดอาชีพการเกษตรเป็นหลักในการดำรงชีวิต
๔. สมัยครใจ มีความตั้งใจจริง และมุ่งมั่นจะเข้ารับการฝึกอบรม เพื่อนำความรู้ที่ได้รับไปพัฒนาอาชีพทางการเกษตร โดยยึดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง
๕. สามารถเข้ารับการฝึกอบรม ณ ศูนย์เครือข่ายปราชญ์ชาวบ้านได้ตลอดหลักสูตร
๖. ไม่เคยเข้ารับการฝึกอบรมภายใต้โครงการพัฒนาการเกษตรตามแนวทฤษฎีใหม่ โดยยึดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๐-๒๕๖๑

เจ้าคุณพระศรีรัตนศาสดาราม
“คุณพระศรีรัตนศาสดารามโปรดเกล้าฯ”

ข้อมูลทั่วไปของปราชญ์ชาวบ้าน

ข้อมูลส่วนบุคคล (ปราชญ์ชาวบ้าน)

ชื่อ นายสุธรรม นามสกุล จันท์อ่อน
สัญชาติ ไทย ศาสนา พุทธ วันเกิด ๒๕ เมษายน พ.ศ. ๒๕๐๐ สถานภาพ สมรส
ระดับการศึกษา ปริญญาตรี ศิลปศาสตรบัณฑิต
สาขาการพัฒนาชุมชน มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม
อาชีพ เกษตรกรรม (แบบอินทรีย์) ยึดหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง
คู่สมรส ชื่อ นางประยงค์ จันท์อ่อน
ระดับการศึกษา ประถมศึกษาปีที่ ๔
จำนวนบุตร - ธิดา จำนวน ๓ คน ชาย ๒ คน หญิง ๑ คน
บ้านเลขที่ ๕๔ หมู่ ๑๐ บ้านหนองไข่กา ตำบล หุ้งขวาง อำเภอกำแพงแสน
จังหวัดนครปฐม ๗๓๑๔๐
โทรศัพท์มือถือ ๐๘๑-๓๘๔๕๓๕๒

รางวัลเชิดชูเกียรติ

ปี ๒๕๔๓ ได้รับรางวัลที่ ๑ ในการประกวดถ้วยฝักยาว งานเปิดศูนย์ถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบลทุ่งขวาง โดยกรมส่งเสริมการเกษตร

ปี ๒๕๔๕ ได้เป็นหมอดินอาสาประจำหมู่บ้านดีเด่น ประจำปี ๒๕๔๕ จากสถานีพัฒนาที่ดินนครปฐม สำนักงานพัฒนาที่ดิน เขต ๑ กรมพัฒนาที่ดิน

ปี ๒๕๔๖ ได้เป็นหมอดินอาสาดีเด่น จังหวัดนครปฐม ด้านวิทยากรการจัดการดิน จากกรมพัฒนาที่ดิน

ปี ๒๕๔๙ ได้รับการคัดเลือกเป็นอาสาสมัครสาธารณสุขดีเด่น ระดับตำบล สาขาการควบคุมป้องกันโรคไข้เลือดออก สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดนครปฐม

ปี ๒๕๕๑ ได้รับการคัดเลือกเป็นอาสาสมัครสาธารณสุขดีเด่น ระดับภาค สาขาคุ้มครองผู้บริโภค สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดนครปฐม

ปี ๒๕๕๓ ได้รับการคัดเลือกเป็นเกษตรกรอาสาดีเด่นแห่งชาติ สาขาบัญชีฟาร์ม ได้เป็นเกษตรกรภูมิปัญญาดีเด่น โดยสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบการศึกษาตามอัธยาศัย สำนักปลัดกระทรวงศึกษาธิการ

ปี ๒๕๕๔ ได้รับการคัดเลือกเป็นเกษตรกรผู้ผลิต ปศุสัตว์ อินทรีย์ดีเด่น เนื่องในวันคล้ายวันสถาปนากรมปศุสัตว์ (๕ พฤษภาคม ๒๕๕๔) โดยกรมปศุสัตว์

ปี ๒๕๕๖ ได้เป็นหมอดินอาสาดีเด่น จังหวัดนครปฐม ด้านวิทยากรการจัดการดิน ๒๕๕๖ กรมพัฒนาที่ดิน

ปี ๒๕๕๗ ได้รับรางวัลนวัตกรรมดีเด่น การประกวดสุดยอดนวัตกรรมทางรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ วิทยาลัยนวัตกรรมและการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา พ.ศ. ๒๕๕๗

ปี ๒๕๕๗ ได้รับโล่เกียรตินิยม รางวัลเครือข่ายสัตว์พันธุ์ดีกรมปศุสัตว์ดีเด่น ระดับประเทศ ประเภท อนุรักษ์พันธุ์สัตว์เลี้ยงพื้นเมือง ชนิดสัตว์ เป็ดไข่ ปี พ.ศ. ๒๕๕๗ กรมปศุสัตว์

ปี ๒๕๕๗ ได้รับรางวัล เกษตรกรสัมมาชีพดีเด่น ระดับจังหวัด ปี พ.ศ. ๒๕๕๗ สภาเกษตรกรแห่งชาติ

ปี ๒๕๕๙ ได้รับรางวัล “เกษตรกรธรรมชาติดันเนื่องมาจากพระราชดำริ” ได้รับการรับรองโดยศูนย์ฝักและพัฒนาอาชีพเกษตรกรรมวัดญาณสังวรารามวรมหาวิหาร สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย พ.ศ. ๒๕๕๙

ปี ๒๕๖๑ ได้รับการคัดเลือกเป็นปราชญ์เกษตรของแผ่นดิน สาขา ปราชญ์เกษตรเศรษฐกิจพอเพียง

ใบรับรองทางการเกษตร

ปี ๒๕๕๔ - ได้รับมาตรฐานการผลิตพืชผักอินทรีย์ โดยกรมวิชาการเกษตร

ปี ๒๕๕๕ - ได้รับใบรับรองผลการตรวจสอบและรับรองมาตรฐานการผลิตข้าวอินทรีย์ โดยกรมการข้าว

ปี ๒๕๕๘ ได้รับใบรับรองเกษตรอินทรีย์แบบมีส่วนร่วม ผ่านการรับรองการปฏิบัติตามมาตรฐานเกษตรอินทรีย์ภายใต้กระบวนการ พี จี เอส ของมูลนิธิเกษตรอินทรีย์ไทย ปี ๒๕๕๘

ปี ๒๕๕๘ ได้รับการรับรองมาตรฐานเกษตรอินทรีย์ มกษ.๙๐๐๐ เล่ม ๑-๒๕๕๒ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์
ปี ๒๕๕๘ - ๒๕๕๙ กรมวิชาการเกษตร กระทรวงเกษตรและสหกรณ์

ปี ๒๕๕๘ ได้รับใบมาตรฐานสินค้าเกษตร ข้าวอินทรีย์ มกษ.๙๐๐๐ เล่ม ๔-๒๕๕๓ โดย บริษัท
ห้องปฏิบัติการกลาง (ประเทศไทย) จำกัด ปี ๒๕๕๘-๒๕๕๙

ประวัติความเป็นมาของศูนย์เครือข่ายปราชญ์ชาวบ้าน

ศูนย์เครือข่ายปราชญ์ชาวบ้าน “ศูนย์เรียนรู้ชุมชนปลักไม้ลาย” ตั้งอยู่เลขที่ ๕๔ หมู่ ๑๐ บ้านหนองไข่กา ต.ทุ่งขวาง อ.กำแพงแสน จ.นครปฐม โดยมีนายสุธรรม จันทร์อ่อน เป็นผู้อำนวยการศูนย์ พร้อมทั้งดำรงตำแหน่งผู้ใหญ่บ้าน ประธานชมรม อสม. อำเภอกำแพงแสน ประธาน อพม. ตำบลทุ่งขวาง ประธาน หมอদিনอาสา อำเภอกำแพงแสน พื้นที่ทำการเกษตร ๑๗ ไร่ เป็นที่ดินของตนเองที่รับมรดกจากพ่อแม่ ประกอบอาชีพทำนาและปลูกพืชแบบเกษตรผสมผสานแบบอินทรีย์ ใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น อาทิเช่น การทำจุลินทรีย์หน่อกล้วย , หน่อไม้ การทำก้อนบำบัดน้ำเสีย (ดั่งโหงะ) การทำน้ำหมักมะกรูด การเลี้ยงไก่แบบอินทรีย์ ฯ ซึ่งเป็นการเกื้อกูลเชื่อมโยงองค์ความรู้และภูมิปัญญาท้องถิ่นกับทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม เน้นการพึ่งพาตนเอง อาศัยหลักธรรมชาติ การดำรงชีวิตยึดหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง และเป็นผู้ตั้งชื่อพร้อมทั้งผลิตมะละกอพันธุ์ปลักไม้ลาย

ในปี ๒๕๔๐ ได้รวมกลุ่มผู้ปลูกผักปลอดสารพิษ ผลิตผักปลอดภัยจากสารพิษ “ตราปลักไม้ลาย” จากนั้นจึงเป็นจุดเรียนรู้และถ่ายทอดการทำเกษตรอินทรีย์เป็นต้นมา ด้วยเหตุดังกล่าวในปี ๒๕๕๑ จนถึงปี ๒๕๕๔ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์จึงได้พิจารณาคัดเลือก “ศูนย์เรียนรู้ชุมชนปลักไม้ลาย” เป็นศูนย์เครือข่ายปราชญ์ชาวบ้านจังหวัดนครปฐม ในโครงการพัฒนาการเกษตรตามแนวทฤษฎีใหม่ โดยยึดหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง โดยดำเนินการฝึกอบรมถ่ายทอดความรู้ความเข้าใจในการพัฒนาการเกษตรตามแนวทฤษฎีใหม่ โดยยึดหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงให้แก่เกษตรกร ด้วยการเน้นการพึ่งพาตนเองให้เหมาะสมกับภูมินิเวศน์และภูมิปัญญา รวมทั้งการพัฒนาเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อมให้สอดคล้องกับภูมิปัญญาท้องถิ่นบนพื้นฐานกระบวนการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม

ศักยภาพของศูนย์เครือข่ายปราชญ์ชาวบ้าน จังหวัดนครปฐม “ศูนย์เรียนรู้ชุมชนปลักไม้ลาย”

ความพร้อมของศูนย์

“ศูนย์เรียนรู้ชุมชนปลักไม้ลาย” มีความพร้อมในทุกด้าน อาคารฝึกอบรมสามารถรองรับผู้เข้ารับการฝึกอบรมได้ประมาณ ๔๐-๕๐ คน พร้อมโสตทัศนอุปกรณ์และอุปกรณ์ ประกอบด้วย โทรทัศน์สี เครื่องเล่นวีซีดี ลำโพงกระจายเสียง ไมโครโฟน และโต๊ะ/เก้าอี้ สำหรับผู้เข้ารับการฝึกอบรม ซึ่งเป็นวัสดุอุปกรณ์ที่ใช้ในการฝึกอบรมของศูนย์ พร้อมด้วยทีมวิทยากรที่มากประสบการณ์ ในการถ่ายทอดและฝึกอบรมความรู้ความเข้าใจในการพัฒนาการเกษตรตามแนวทฤษฎีใหม่ โดยยึดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ให้แก่เกษตรกรผู้ที่เข้าร่วมโครงการศูนย์เครือข่ายปราชญ์ชาวบ้านจังหวัดนครปฐม

จุดเด่นของศูนย์เครือข่ายปราชญ์ชาวบ้าน ทำการเกษตรแบบผสมผสาน เน้นเป็นเกษตรอินทรีย์ ใช้สมุนไพรและสารชีวภาพทดแทนการใช้สารเคมีเป็นการลดต้นทุนการผลิต สร้างความสมดุลทางธรรมชาติใช้ภูมิปัญญาดั้งเดิมผสมผสานกับเทคโนโลยีในการควบคุมดูแลรักษา และส่งเสริมการดำเนินชีวิตอยู่อย่างพอเพียงตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

วิทยากรการฝึกอบรมโครงการศูนย์เครือข่ายปราชญ์ชาวบ้าน

ชื่อ นายสุธรรม จันทร์อ่อน
ผอ.ศูนย์เรียนรู้ชุมชนปลักไม้ลาย
วิชา บัญชีครัวเรือน, หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง,
ไก่ไข่อินทรีย์, สมุนไพรกับการพึ่งพาตนเอง
การทำเกษตรกรรมยั่งยืน

ชื่อ นางเบญจา ริ้วทองชุ่ม
วิชา จุลินทรีย์หน่อกล้วย, น้ำหมักชีวภาพ
ชีวภัณฑ์ไล่แมลง, น้ำฟักข้าว

ชื่อ นายนศร บุบวิเศษ
วิชา การทำนาโยน, โรงสีข้าวชุมชน, พืชผักสวนผสม

ชื่อ นายณรงค์ น้อยสุข

วิชา ปุ๋ยหมักชีวภาพ, เครื่องสีข้าวชุมชน

ชื่อ นางสาวอด สุธาวรรณ

วิชา น้ำหมักมะกรูด, น้ำยาอเนกประสงค์

ชื่อ นายประยูร ดีพุ่ม

วิชา ก้อนบำบัดน้ำเสีย (ดั่งโหงะ), ขยายเชื้อราไตรโคเดอร์มาร์, การตอนไผ่

ชื่อ นายสุทธศักดิ์ จันทรอ่อน
วิชา จุลินทรีย์หน่อกล้วย หน่อไผ่ (หัวเชื้อจุลินทรีย์),
การเลี้ยงไก่ไข่อินทรีย์

ชื่อ นางสาวนงลักษณ์ แสงไกล
วิชา การทำสลัดโรล และน้ำสลัด

ชื่อ นางสาวสุภาพร จันทรอ่อน
วิชา การปลูกผักสลัด

สถานที่ศูนย์เครือข่ายปราชญ์ชาวบ้านจังหวัดนครปฐม “ศูนย์เรียนรู้ชุมชนปลักไม้ลาย”

สถานที่การฝึกอบรม

สถานที่พักแรม

สถานที่สุขา

โครงการสร้างหลักสูตรการฝึกอบรมเกษตรกร
โครงการพัฒนาศูนย์เรียนรู้ถ่ายทอดปราชญ์ชาวบ้าน
จังหวัดนครปฐม
ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๒

โครงการสร้างหลักสูตรการฝึกอบรมเกษตรกร
โครงการพัฒนาศูนย์เครือข่ายปราชญ์ชาวบ้านจังหวัดนครปฐม
ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๒

เป้าหมายเกษตรกรที่สามารถอบรมได้ ในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๒

- เกษตรกรทั่วไป   จำนวน   ๑๐๐ ราย

การฝึกอบรมเกษตรกร

๑. เกษตรกรทั่วไป

หลักสูตร “ส่งเสริมและพัฒนาอาชีพตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง” จำนวน ๓ รุ่น
ระยะเวลา ๔ วัน ไม่พักค้างคืน

เนื้อหาและสาระสำคัญของหลักสูตร

๑. บรรยายรูปแบบการทำเกษตรกรรมยั่งยืนและการปรับใช้ในการดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง
๒. สอนการจัดทำแผนการใช้ที่ดิน สอนการทำผังและเขียนผังแปลง สอนการจัดการสภาพพื้นที่เพาะปลูก
๓. สอนการทำบัญชีครัวเรือน/บัญชีต้นทุนประกอบอาชีพ บัญชีกับการวางแผนชีวิต
๔. สอนการลดต้นทุนการผลิตและการลดรายจ่าย โดยใช้ทรัพยากรธรรมชาติ ภูมิปัญญาท้องถิ่น อาทิ เช่น การทำปุ๋ยชีวภาพ การทำอาหารไก่ การทำจุลินทรีย์หน่อกล้วย โรงสีข้าวชุมชน การทำนาอินทรีย์แบบโยนกกล้า เป็นต้น
๕. สอนวิธีการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตและการสร้างรายได้เพิ่มในครัวเรือน อาทิเช่น การทำน้ำยาอเนกประสงค์ การขยายกิ่งไม้ การเพาะกล้าผักสลัด การปลูกผัก ๙ อย่าง การทำสบู่ การทำน้ำหมักมะกรูด เป็นต้น

ช่วงระยะเวลาการฝึกอบรม

รุ่นที่	ช่วงเวลาการฝึกอบรม	จำนวนเกษตรกร (ราย)	งบประมาณ (บาท)
๑	วันที่ ๒๐ - ๒๓ เดือน ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๖๑	๓๕	๖๗,๑๐๐
๒	วันที่ ๑๗ - ๒๐ เดือน มกราคม พ.ศ. ๒๕๖๒	๓๕	๖๗,๑๐๐
๓	วันที่ ๑๔ - ๑๗ เดือน กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๖๒	๓๐	๖๐,๘๐๐
	รวม	๑๐๐	๑๙๕,๐๐๐

กำหนดการฝึกอบรม

วันที่	ภาคเช้า		ภาคบ่าย	
	เวลา	วิชา/กิจกรรม	เวลา	วิชา/กิจกรรม
วันที่ ๑	๐๗.๓๐-๐๘.๓๐	ลงทะเบียน	๑๑.๐๐-๑๒.๐๐	เพาะถั่วงอก
	๐๘.๓๐-๐๙.๐๐	พิธีเปิด	๑๒.๐๐-๑๓.๐๐	พักทานอาหารกลางวัน
	๐๙.๐๐-๑๐.๐๐	แนะนำ/แจ้งระเบียบขุณย	๑๓.๐๐-๑๔.๐๐	บรรยายระบบเศรษฐกิจพอเพียงและ
		บอกเล่าประสบการณ์การดำเนินชีวิต		รูปแบบการทำเกษตรกรรมยั่งยืน
		ตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง	๑๔.๐๐-๑๔.๓๐	อาหารว่าง
	๑๐.๐๐-๑๐.๓๐	อาหารว่าง	๑๔.๓๐-๑๕.๓๐	การทำฝักรและเขียนฝักรแปลง
	๑๐.๓๐-๑๑.๐๐	บอกเล่าประสบการณ์การดำเนินชีวิต	๑๕.๓๐-๑๖.๓๐	สรุปทเรียน - ชักถามข้อสงสัย
		ตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจ		
		พอเพียง(ต่อ)		
วันที่ ๒	๐๘.๓๐-๑๐.๐๐	แบ่งกลุ่ม ๘ ฐานอบรม	๑๐.๓๐-๑๒.๐๐	๖. ทำน้ำหมัก
		๑. ปุ๋ยหมัก		๗. จุลินทรีย์หน่อกล้วย
		๒. เพาะกล้านาโยน		๘. ตอนไม้
		๓. อาหารไก่ (เลี้ยงไก่)	๑๒.๐๐-๑๓.๐๐	อาหารกลางวัน
		๔. เพาะกล้าผักสลัด	๑๓.๐๐-๑๔.๐๐	ศึกษาป่าสมุนไพรและคุณประโยชน์
	๑๐.๐๐-๑๐.๓๐	อาหารว่าง	๑๔.๐๐-๑๔.๓๐	อาหารว่าง
	๑๐.๓๐-๑๒.๐๐	๕. ปลูกผัก ๙ อย่าง	๑๔.๓๐-๑๕.๓๐	สรุปรายละเอียดการศึกษาป่าสมุนไพร
			๑๕.๓๐-๑๖.๓๐	สรุปทเรียน - ชักถามข้อสงสัย
วันที่ ๓	๐๘.๓๐-๑๐.๐๐	แบ่งกลุ่ม ๘ ฐานอบรม	๑๐.๓๐-๑๒.๐๐	๕. ก้อน EM บอล
		๑. เพาะกล้าผักสลัด(ปลูก)		๖. ทำน้ำหมักมะกรูด
		๒. สาธิตวิธีการใช้สมุนไพรและ		๗. น้ำยาอเนกประสงค์
		สรรพคุณต่างๆ ด้านสุขภาพ		๘. สีข้าว
		และการเกษตร	๑๒.๐๐-๑๓.๐๐	อาหารกลางวัน
		๓. ทำสบู่	๑๓.๐๐-๑๔.๐๐	ดูแปลงสวนเบญจมาศ
		๔. ทำน้ำพริกข้าว	๑๔.๐๐-๑๔.๓๐	อาหารว่าง
	๑๐.๐๐-๑๐.๓๐	อาหารว่าง	๑๔.๓๐-๑๕.๓๐	สรุปทเรียนจากการดูแปลงสวนเบญจมาศ
			๑๕.๓๐-๑๖.๓๐	สรุปทเรียน - ชักถามข้อสงสัย
วันที่ ๔	๐๘.๓๐-๑๐.๐๐	บัญชีกับการวางแผนชีวิต	๑๓.๐๐-๑๔.๓๐	CD กตัญญูพ่อแม่
		บัญชีครัวเรือน/บัญชีต้นทุนประกอบอาชีพ		CD ตามรอยพ่อหลวง
	๑๐.๐๐-๑๐.๓๐	อาหารว่าง	๑๔.๓๐-๑๕.๐๐	อาหารว่าง
	๑๐.๓๐-๑๒.๐๐	CD ลุงนิล,หอมแผ่นดิน,ทุ่งแสงตะวัน	๑๕.๐๐-๑๖.๐๐	ชักถาม - สรุปทเรียนตลอดหลักสูตร
	๑๒.๐๐-๑๓.๐๐	อาหารกลางวัน	๑๖.๐๐-๑๖.๓๐	มอบวุฒิบัตร
				ปิดการอบรม

ประมาณการงบประมาณที่ใช้ในการฝึกอบรม

รายการ	งบประมาณ (บาท)
๑. ค่าพาหนะเดินทางของเกษตรกร คนละ.....๒๐๐.....บาท อบรมจำนวน.....๓.....รุ่น รุ่นละ ๓๕ คน จำนวน ๒ รุ่น รุ่นละ ๓๐ คน จำนวน ๑ รุ่นรวมจำนวน .....๑๐๐.....คน	๒๐,๐๐๐
๒. ค่าอาหารและอาหารว่าง คนละ.....๒๐๐.....บาท/วัน อบรมจำนวน.....๓.....รุ่น รุ่นละ ๓๕ คน จำนวน ๒ รุ่น รุ่นละ ๓๐ คน จำนวน ๑ รุ่น รวมจำนวน .....๑๐๐.....คน จำนวนวันอบรม.....๔.....วัน	๘๐,๐๐๐
๓. ค่าวัสดุและเครื่องเขียน คนละ.....๒๖๐.....บาท อบรมจำนวน.....๓.....รุ่น รุ่นละ ๓๕ คน จำนวน ๒ รุ่น รุ่นละ ๓๐ คน จำนวน ๑ รุ่น รวมจำนวน .....๑๐๐.....คน	๒๖,๐๐๐
๔. ค่าตอบแทนวิทยากร จำนวนวิทยากรตลอดหลักสูตร.....๗.....คน จำนวนชั่วโมงที่ให้ความรู้.....๖๙.....ชั่วโมง ค่าตอบแทนชั่วโมงละ.....๑,๐๐๐.....บาท	๖๙,๐๐๐
๕. ค่าใช้จ่ายอื่นๆ	
รวมงบประมาณ หลักสูตรที่ ๑ (.....หนึ่งแสนเก้าหมื่นห้าพันบาทถ้วน.....)	๑๙๕,๐๐๐

รวมงบประมาณ จำนวน ๑ หลักสูตร

เป็นเงินทั้งสิ้น ๑๙๕,๐๐๐ บาท (หนึ่งแสนเก้าหมื่นห้าพันบาทถ้วน)

ราชละเอียดของวิภา / กิจกรรม

การฝึกอบรมเกษตรกร

ของศูนย์เครือข่ายปราชญ์ชาวบ้านจังหวัดนครปฐม

“ศูนย์วิจัยชุมชนปลูกไม้ตาย”

เอกสารประกอบการฝึกอบรม

“หลักสูตรส่งเสริมและพัฒนาอาชีพการเกษตรตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง”

ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง (การทำบัญชีครัวเรือน)

เศรษฐกิจพอเพียงหมายถึงอะไร ?

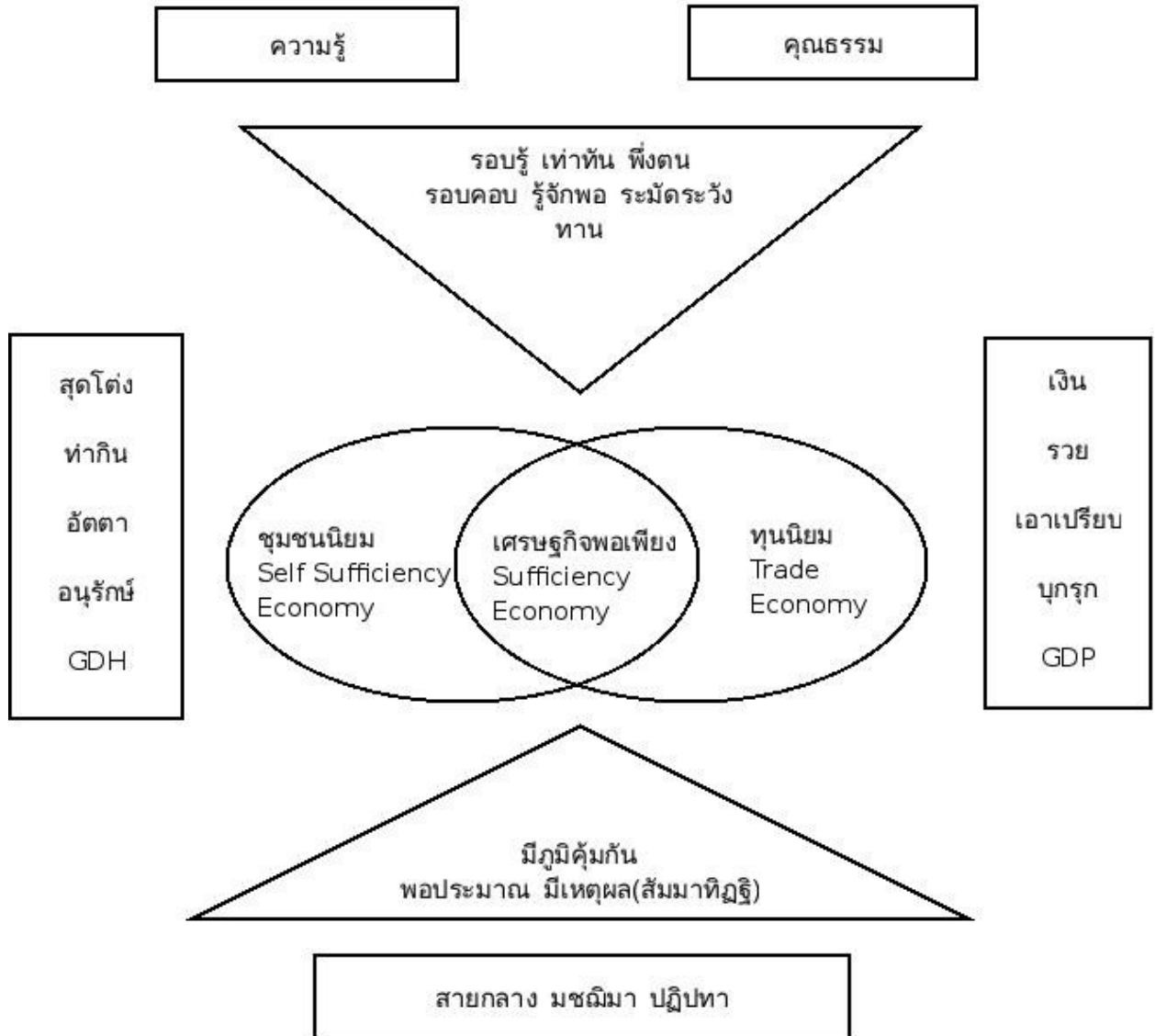
คือ การที่เราสามารถอุ้มชูตัวเองได้ อยู่ได้โดยไม่ต้องเดือดร้อนคนอื่น (พึ่งตนเองได้) ให้มีความพอกิน พอใช้ พออยู่ ตามฐานะ ตามอัตภาพ ที่สำคัญคือ การไม่หลงไหลไปตามกระแสวัตถุนิยม (อยากมี อยากได้ อย่างคนอื่น) มีอิสรภาพ เสรีภาพ ไม่ยึดติดอยู่กับสิ่งใด

เศรษฐกิจพอเพียง คือการตั้งตนให้มีความพอกิน พอใช้ ไม่ใช่มุ่งแต่ทุ่มเทสร้างความสำเร็จยกระดับฐานะของตนเพียงอย่างเดียว หวังแต่จะรวย ผู้ที่มีอาชีพและฐานะเพียงพอพึ่งตนเองได้แล้วเท่านั้น จึงจะเป็นผู้ที่สามารถสร้างความสำเร็จก้าวหน้าและฐานะให้สูงขึ้นได้

กล่าวโดยสรุปคือ “การหันกลับมายึดเส้นทางสายกลางในการดำรงชีวิต”

(หาข้าวปลาก่อนหาเงินทอง ทำมาหากินก่อนทำมาค้าขาย)

เศรษฐกิจพอเพียง Sufficiency Economy

เงื่อนไข

๑. เงื่อนไขความรู้ ประกอบด้วย ความรอบรู้เกี่ยวกับวิชาการต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องอย่างรอบด้าน ความรอบคอบที่จะนำความรู้เหล่านั้นมาพิจารณาให้เชื่อมโยงกัน เพื่อประกอบการวางแผน และความระมัดระวังในขณะปฏิบัติ

๒. เงื่อนไขคุณธรรม ที่จะต้องเสริมสร้างประกอบด้วย มีความตระหนักในคุณธรรม มีความซื่อสัตย์สุจริตและมีความอดทน มีความเพียร ใช้สติปัญญาในการดำเนินชีวิต

หลักการพึ่งตนเอง

ด้านจิตใจ มีจิตสำนึกที่ดี มีจิตใจเอื้ออาทร ช่วยเหลือเกื้อกูลกัน (ในชุมชน)

ด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ใช้ทรัพยากรอย่างมีสติ โดยยึดอยู่บนหลักการของความยั่งยืน

ด้านเศรษฐกิจ มุ่งลดรายจ่ายก่อนเป็นอันดับแรก มีไข่มุมที่การเพิ่มรายได้

ด้านเทคโนโลยี เทคโนโลยีมีทั้งดีและไม่ดี ดังนั้นจึงต้องเลือกใช้ให้สอดคล้องกับความต้องการ และ

สภาพแวดล้อม

ด้านสังคม แต่ละชุมชนต้องช่วยเหลือเกื้อกูลกัน เชื่อมโยงกันเป็นเครือข่ายชุมชนที่แข็งแรง

การปฏิบัติตนตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง

๑. ยึดความประหยัด ตัดทอนค่าใช้จ่ายฟุ่มเฟือยไม่จำเป็น ประหยัดไปในทางที่ถูกต้อง

๒. ยึดถือการประกอบอาชีพด้วยความถูกต้อง สุจริต ประพฤติชอบ หาเลี้ยงชอบ

๓. ละเลิกการแก่งแย่งผลประโยชน์และแข่งขันกัน แสวงหาสุขความเจริญด้วยความเป็นธรรม

๔. ไม่หยุดนิ่งที่จะหาทางในชีวิตหลุดพ้นจากความทุกข์ยาก ขวนขวายใฝ่หาความรู้ให้เกิดมีรายได้เพิ่มพูนขึ้น

๕. ปฏิบัติตนในแนวทางที่ดี ลดละสิ่งชั่ว ไม่ก่อความชั่วให้เป็นเครื่องทำลายตัว ทำลายผู้อื่น พยายามสร้างความดีอยู่

บัญชีครัวเรือน

“การทำบัญชี” คือการจดบันทึกข้อมูลตัวเลขเกี่ยวกับรายรับ – รายจ่ายในการดำรงชีวิต ในการประกอบอาชีพของเรา

“ทำแล้วได้อะไร” ข้อมูลที่ได้จากการบันทึกจะเป็นตัวบ่งชี้ อดีต ปัจจุบัน อนาคต ของชีวิตของเรา สามารถนำข้อมูลในอดีตมาบอกปัจจุบันและอนาคตของเราได้ ข้อมูลที่บันทึกไว้จะเป็นประโยชน์ต่อการวางแผนชีวิต และการประกอบอาชีพ

การทำบันทึก” คือ การเขียน เมื่อมีการเขียนก็มีการคิด เมื่อมีการคิดก็ก่อให้เกิดปัญญา เมื่อเกิดปัญญาเราก็มองเห็นเหตุเห็นผล เมื่อเห็นเหตุเห็นผลเราก็จะคิด จะทำให้ถูกต้องตามเหตุตามผล เมื่อทำ พูด คิด ได้ถูกต้อง ถูกเหตุ ถูกผล นั่นคือ “ความจริงของเรา”

ความพอประมาณ หมายถึง ความพอดีที่ไม่น้อยเกินไปและไม่มากเกินไป โดยไม่เบียดเบียนตนเองและผู้อื่น เช่น การผลิตและการบริโภคที่อยู่ในระดับพอประมาณ

ความมีเหตุผล หมายถึง การตัดสินใจเกี่ยวกับระดับของความพอเพียงนั้นจะต้องเป็นไปอย่างมีเหตุผล โดยพิจารณาจากเหตุปัจจัยที่เกี่ยวข้องตลอดจนคำนึงถึงผลที่คาดว่าจะเกิดขึ้นจากการกระทำนั้น ๆ อย่างรอบคอบ

การมีภูมิคุ้มกันที่ดีในตัว หมายถึง การเตรียมตัวให้พร้อมรับผลกระทบ และการเปลี่ยนแปลงด้านต่าง ๆ ที่จะเกิดขึ้นโดยคำนึงถึงความเป็นไปได้ของสถานการณ์ต่าง ๆ ที่คาดว่าจะเกิดขึ้นในอนาคตทั้งใกล้และไกล

การทำปุ๋ยหมักชีวภาพ จาก พด.๑

วัสดุและส่วนประกอบที่ใช้

- สารเร่ง พด.๑ ๑ ชอง/น้ำ ๑ ลิตร
- ปุ๋ยคอก ๔๐๐ กิโลกรัม
- เศษวัสดุที่ย่อยสลายได้ ๖๐๐ กิโลกรัม
- น้ำ
- วัสดุคลุมกองปุ๋ย

วิธีทำ

- นำวัสดุมากองเป็นชั้น ๆ แต่ละชั้นสูงประมาณ ๕๐ เซนติเมตร ใส่ปุ๋ยคอกโรยให้ทั่วอยู่ด้านบนในแต่ละชั้น รดน้ำจนเปียกและเหยียบให้แน่น ราดด้วยพด.๑ ที่ละลายน้ำใส่ภาชนะไว้ อย่างน้อย ๑๕ นาที หรือรดด้วยหัวเชื้อจุลินทรีย์
- ในชั้นต่อ ๆ ไป ก็ทำเหมือนกัน

ข้อสังเกต

- ควรที่จะแบ่งวัสดุเป็นส่วน ๆ ให้เท่ากันในแต่ละชั้น
- ควรที่จะต้องกลับกองปุ๋ยทุก ๆ ๗-๑๐ วัน หลังจากกลับกองปุ๋ยเสร็จแล้วควรปิดกองปุ๋ยด้วยวัสดุคลุมทุกครั้ง

วิธีใช้

- หลังจากกลับกองปุ๋ยได้ ๔-๕ ครั้ง หรือได้ประมาณ ๔๕ วันแล้ว ให้สังเกตดูว่ากองปุ๋ยยังร้อนอยู่หรือเปล่า ถ้าข้างในกองปุ๋ยเย็นตัวแล้วก็นำไปใช้ได้
- ในการปรับปรุงดินรองพื้นก่อนปลูกใช้อัตรา ๑ ตัน/ไร่
- ไม้ผลอายุ ๑ ปี ใส่รอบทรงพุ่มอัตรา ๑ กิโลกรัม/ต้น และปีต่อไปใส่เพิ่มปีละ ๑ กิโลกรัม

ปุ๋ยหมักเร่งด่วน 7 วัน (โบกาคิ)

ส่วนประกอบ

- หัวเชื้อจุลินทรีย์	๑	ลิตร
- แกลบดิบ หรือเศษใบไม้	๒๕	กิโลกรัม
- มูลสัตว์	๒๕	กิโลกรัม
- รำละเอียด	๑๐	กิโลกรัม
- น้ำ		

วิธีทำ

- ผสมแกลบ มูลสัตว์ รำละเอียด แมกนีเซียมให้เข้ากัน
- ผสมน้ำกับหัวเชื้อจุลินทรีย์ ลาดพรมคลุกเคล้าพอหมาด ๆ
- กองไว้ปิดให้มิดหรือใส่กระสอบปิดปากไว้ ๗ วันนำไปใช้

ประโยชน์

- นำไปปรับปรุงดินและใส่แปลงผัก ไร่โคนไม้ผล
- อัตราการใช้ปรับปรุงดินในแปลง ๑ ตัน/ไร่ พืชผักและไม้ผล การใช้เหมือนเช่นเดียวกับปุ๋ยหมักชีวภาพ

น้ำหมักมะกรูด

ส่วนผสม

- หัวเชื้อจุลินทรีย์	1	ลิตร
- น้ำตาลสีรำ	1	กิโลกรัม
- น้ำสะอาด	20	ลิตร
- ลูกมะกรูด	50	ลูก (1 ลูกผ่า 8 ชิ้น)
- ถังสำหรับหมัก	1	ลูก

วิธีทำ

หั่นมะกรูดแล้วนำไปใส่ในถังที่เตรียมไว้ จากนั้นนำน้ำตาลผสมละลายกับน้ำ ใส่จุลินทรีย์หัวเชื้อ เทใส่ผสมในถังมะกรูด หมักทิ้งไว้ 10 วัน จากนั้น นำมากรองเอากากมะกรูดออกให้เหลือแต่เพียงน้ำหมักเท่านั้น เทเก็บใส่ไว้ในภาชนะที่บ่มแสง (สามารถเก็บไว้ใช้ได้นานถึง 1 ปี)

ประโยชน์

ใช้ทำความสะอาดภายในบ้านและสิ่งแวดล้อม เช่น ถูบ้าน (อัตราส่วนการใช้ น้ำหมักมะกรูดทำความสะอาด น้ำหมักมะกรูด 1 ลิตร ต่อ น้ำ 1 ลิตร) ล้างจาน ชักผ้า สระผม ล้างห้องน้ำ เป็นต้น ปรับสภาพอากาศภายในบ้าน ไล่แมลงภายในบ้าน ผสมน้ำฉีดไล่แมลงเพลี้ยในนาข้าว แปลงผัก (ถ้าใช้ไล่แมลง น้ำหมักมะกรูด 200 ซีซี ต่อ น้ำ 1 ลิตร)

การทำน้ำยาทำความสะอาดเนกประสงค์

ส่วนผสม

- N 70	1	กิโลกรัม
- น้ำหมักมะกรูด	5	ลิตร
- น้ำด่างซีเถ้า	5	ลิตร
- เกลือป่น	1	กิโลกรัม

วิธีทำ

นำ N 70 เทใส่ถัง เติมเกลือ น้ำหมัก และน้ำด่างซีเถ้าที่ละน้อยค่อย ๆ คนให้เข้ากัน โดยคนไปทางเดียว ไม่ควรคนย้อน (จะทำให้เกิดฟอง) การเติมเกลือที่ละน้อยจะทำให้น้ำยาไม่จับตัวเป็นก้อนและคนให้เข้ากันได้ง่ายขึ้น

การเตรียมน้ำด่างซีเถ้า ใช้ซีเถ้าเตาฟืนหรือเตาถ่าน 3 กิโลกรัม ผสมน้ำ 10-20 ลิตร ตั้งทิ้งไว้จนกว่าน้ำจะใสจึงตักมาใช้ได้

ประโยชน์

ใช้ทำความสะอาดเครื่องใช้และภาชนะต่าง ๆ เช่น ล้างจาน ชักผ้า ล้างรถ ล้างห้องน้ำ ถูบ้าน ทำความสะอาดชุดรับแขก เป็นต้น ทางด้านการเกษตรใช้ฉีดพ่นกำจัดเพลี้ยชนิดต่าง ๆ และฉีดไล่แมลง

วิธีใช้

ใช้ทำความสะอาดในอัตราส่วน น้ำยา 1 ส่วน ต่อ น้ำเปล่า 10 ส่วน ใช้กำจัดแมลง 100 ซีซี ต่อ น้ำ 20 ลิตร

เครื่องสีข้าวชุมชน

ประวัติ

เครื่องสีข้าวชุมชน ศูนย์การเรียนรู้ตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียงบ้านปลักไม้ลาย ก่อตั้งขึ้นจากแนวความคิดเพื่อต้องการให้เกษตรกรในชุมชนมีข้าวสารที่ปลอดภัย ปราศจากสารเคมี หรือสารพิษไว้บริโภคภายในชุมชน อันจะเป็นการลดรายจ่าย และปลอดภัยต่อสุขภาพของคนในชุมชน

โดยที่ทางศูนย์ฯ ไม่คิดค่าใช้จ่ายใด ๆ ในการนำข้าวเปลือกที่เกษตรกรปลูกลงมาเป็นข้าวสาร โดยขอแค่ส่วนที่เหลือจากการสีข้าว คือ รำ และแกลบ (ศูนย์ฯ จะนำไปใช้ในกิจกรรมต่าง ๆ ภายในศูนย์)

ประโยชน์ที่ชุมชนได้รับ

- เกษตรกรสามารถนำข้าวเปลือกมาแปรรูปเป็นข้าวสารเพื่อบริโภคหรือขายในชุมชนได้
- เกษตรกรมีรายจ่ายลดลง อันเนื่องมาจากการบริโภคข้าวที่มีราคาถูกกว่าท้องตลาด (ปลูกเอง สีเอง)
- ปลูกจิตสำนึกให้เกษตรกรตระหนักถึงการบริโภคข้าวที่ไม่มีสารพิษเจือปน ได้รับประทานข้าวที่มีประโยชน์ต่อสุขภาพ

จุลินทรีย์หน่อกล้วย, หน่อไผ่ (หัวเชื้อจุลินทรีย์)

ส่วนประกอบ

- หน่อกล้วยหรือหน่อไผ่	3	กิโลกรัม
- น้ำสะอาด	3	กิโลกรัม
- กากน้ำตาล	1	กิโลกรัม

วิธีทำ

- ขุดหน่อกล้วยหรือหน่อไผ่ในช่วงเช้าตรู่ ไม่ต้องล้างน้ำ เคาะเอาดินที่ติดมาออก ขนาดหน่อสูงไม่เกิน 1 เมตร ตัดก้านใบและยอดออก หั่นเป็นชิ้นบาง ๆ แล้วสับให้ละเอียด
- ละลายกากน้ำตาลในน้ำก่อน จากนั้นใส่หน่อกล้วยหั่นแล้วลงไป คนให้เข้ากันปิดฝาให้สนิททิ้งไว้ 7 วัน
- ครบ 7 วัน กรองเอากากออกให้หมด นำน้ำจุลินทรีย์หัวเชื้อใส่ภาชนะเก็บไว้ปิดฝาให้แน่น (หมั่นเปิดฝาระบายอากาศ) เก็บในที่ร่มและใส่ในภาชนะทึบแสง (สามารถเก็บไว้ได้นานเป็นปี)

ประโยชน์

- ใช้เป็นหัวเชื้อจุลินทรีย์ในการทำปุ๋ยหมัก, หมักมะกรูด, หมักปลา, หมักผัก, หมักผลไม้ และหมักเศษอาหาร เป็นต้น
- ใช้บำบัดน้ำเสียในฟาร์ม, ห้องน้ำ, บ่อกัก, บ่อปลา เป็นต้น
- ใช้เพิ่มความอุดมสมบูรณ์ในดินและควบคุมโรคแมลง

ฮอร์โมนหมักปลาหรือผักและผลไม้

ส่วนประกอบ

- จุลินทรีย์ และพด.2	2	ลิตร/1 ซอง
- กากน้ำตาล	2	ลิตร
- ปลาที่ใช้หมัก	20	กิโลกรัม
- น้ำสะอาด	20	ลิตร
- กระชาย	1	กำมือ
- มะกรูด	20	ลูก ผ่า 8 ชั้น
- เกลือ	3	กำมือ
- รำ	3	กำมือ

วิธีทำ

- นำกากน้ำตาลผสมกับน้ำและใส่จุลินทรีย์ลงไป จากนั้นใส่ส่วนผสมทั้งหมดรวมกัน
- ใส่ถังหมักทิ้งไว้ 30 วัน ก็นำไปใช้ได้ (ต้องหมั่นคนทุก ๆ วัน)

ประโยชน์

ใช้บำรุงพืชผักกินใบ ไม้ผล เป็นปุ๋ยและฮอร์โมน ใช้ได้กับนาข้าวและพืชผักทุกชนิด

วิธีใช้

20 ซีซี ต่อ น้ำ 20 ลิตร หรือ 200 ซีซี ต่อ น้ำ 200 ลิตร พ่นให้ทั่วต้นพืชทุก ๆ 10-15 วัน

การทำก้อนบำบัดน้ำเสีย (ตั้งโหงะ)

ส่วนประกอบ

- จุลินทรีย์	1	ลิตร
- กากน้ำตาล	1	ลิตร
- น้ำข้าวข้าว	2	ลิตร
- น้ำหมักผัก ปลา ผลไม้ รกหมู เศษอาหาร รวมกัน	3	ลิตร
- แมกนีเซียมหรือโดโรไมท์ภูไมท์	10	กิโลกรัม
- รำ	20	กิโลกรัม

ประโยชน์

- ใช้บำบัดน้ำเสียในบ่อปลา บ่อกุ้ง
- ใส่ตู้เสื้อผ้า หรือตู้เย็นเพื่อดับกลิ่น
- ใส่ในนาข้าวหรือรดน้ำต้นไม้ก็ได้
- ฝังรอบพุ่มไม้ผล

การเลี้ยงไก่ไข่อินทรีย์

สิ่งที่จำเป็นต้องเตรียม

- สถานที่สำหรับเลี้ยงไก่ (แปลงไม้ล้อมรั้วด้วยตาข่ายไนล่อน ขนาดพื้นที่ 1 ไร่)
- ไก่ไข่ จำนวน 150 ตัว

การให้อาหาร

- ควรให้อาหารเพียงวันละ 1 มื้อเท่านั้น การให้ไก่กินอึมากเกินไปจะทำให้ไก่ไม่ยอมไข่

สูตรอาหาร

- รำละเอียดผสมหอยกกล้วย
- หญ้าขนสับละเอียด หรือเศษผัก
- ใบไม้สดสับ ผสมรำละเอียด
- ใบกระถินสด
- หรือเพาะเลี้ยงตัวปลวกให้ไก่กิน

การทำรังไข่

ใช้ตะกร้า ผูกแขวนไว้ตามกอไม้ทั่วทั้งแปลงเลี้ยง รอกันตะกร้าด้วยฟางหรือใบไม้

พันธุ์ไก่ไข่

ควรเลือกพันธุ์ไก่ที่ให้ไข่ดก และผสมพันธุ์พื้นเมือง เพื่อความทนทานต่อโรค และการปรับตัวให้เข้ากับธรรมชาติในท้องถิ่นได้ดี

ขยายเชื้อราไตรโคเดอมาร์จาก พด.3

ส่วนประกอบ

- พด.3	1	ซอง
- ปุ๋ยหมัก	50	กิโลกรัม
- รำละเอียด	10	กิโลกรัม
- แมกนีเซียม/โดโรไมท์	5	กิโลกรัม
- น้ำ		

วิธีทำ

- นำปุ๋ยหมัก, รำละเอียด, แมกนีเซียม/โดโรไมท์ ผสมคลุกเคล้าให้เข้ากัน
- นำ พด. ผสมกับน้ำทิ้งไว้ 15 นาที แล้วจึงนำมาผสมกับส่วนผสมทั้งหมดให้พอเปียกหมาด ๆ
- กองไว้ปิดให้มิดชิดหรือบรรจุใส่กระสอบปุ๋ย ปิดปากถุงไว้ เก็บไว้ 7 วัน นำมาใช้ได้

ประโยชน์

ใช้คลุกเคล้ากับดินในแปลงหรือใส่แบบเดียวกับการใส่ปุ๋ยหมัก เป็นทั้งปุ๋ยบำรุงพืชและสามารถควบคุมโรคพืชในดินได้เกือบทุกชนิด

การขยายพันธุ์ไผ่ (ตอนไผ่)

วัสดุอุปกรณ์ในการตอนกิ่งไผ่

- ขุยมะพร้าว
- ถุงพลาสติกขนาด 3x5 หรือตามขนาดของกิ่งไผ่
- เชือก
- มีดพรว้า, กรรไกร (สำหรับผ่ากิ่งไผ่)

วิธีตอนกิ่งไผ่

- เลือกกิ่งที่แขนงกิ่งสมบูรณ์ ตัดแต่งกิ่งเล็ก ๆ ช่าง ๆ ออกเพื่อสะดวกในการหุ้ม
- ใช้มีดหรือเลื่อยฟันไปที่แขนงกิ่งเบา ๆ จากด้านบนสู่ด้านล่าง (อย่าให้ขาด) ให้เปลือกไผ่บาง ๆ ติดกับลำต้นไว้
- ให้ขุยมะพร้าวชุ่มน้ำใส่ถุงพลาสติกหุ้มโคนแขนงเหมือนการตอนกิ่งทั่วไปแล้วผูกให้แน่น
- ใช้เวลา 20-25 วัน จะมีรากออกมา รอให้รากแก่แล้วจึงตัดไปชำในถุง เมื่อแข็งแล้วจึงนำไปปลูกได้ (เวลาตัดให้เหลือปล้องไว้ 2-3 ปล้อง)

เคล็ดลับพิเศษ

- หากต้องการให้รากของกิ่งตอนงอกเร็ว ๆ เปลือกไผ่ส่วนที่ติดกับลำต้นตอนผ่ากิ่ง ไม่ควรให้เหลือมากเกินไป (ให้เหลือเปลือกไผ่บาง ๆ)
- การเลือกกิ่งไผ่ที่จะตอนต้องเลือกที่ไม่อ่อน หรือแก่เกินไป

การทำนาแบบโยนกกล้า

วัสดุอุปกรณ์ที่จำเป็น

- เมล็ดพันธุ์ข้าว 5 กก./ไร่
- ภาตพลาสติกหลุมสำหรับเพาะต้นกล้า
- ดินเลนสำหรับเพาะกล้า

วิธีทำ

- ปล่อยน้ำเข้าพื้นที่นาหลังจากเก็บเกี่ยว ทำการหมักตอซัง และฟางข้าว (โดยมีต้องเผาตอซังข้าว) ให้เกิดขบวนการย่อยสลายไปตามธรรมชาติ หรืออาจเติมหัวเชื้อจุลินทรีย์ลงไปในนาข้าวเพื่อเป็นการช่วยย่อยสลายและคืนสมดุลให้กับดิน

- นำดินเลนมาเทราดให้ทั่วภาคหลุมที่เตรียมไว้ จากนั้นใช้ไม้หรือมือปาดดินเลนให้ได้ระดับไม่สูงเกินไป (พอดีกับหลุม)

- นำเมล็ดข้าวเปลือกที่แช่น้ำไว้จนเริ่มงอกราก มาหยอดใส่ภาคหลุม หลุมละประมาณ 2-3 เม็ด

- เมื่อดันกล้ามีความสูงประมาณ 5-8 นิ้ว หรือ อายุ 12-15 วัน ให้ค่อยๆแกะออกจากภาคหลุมแล้วนำไปโยนลงในนาที่เตรียมไว้ โดยเว้นระยะความห่างของกล้าเหมือนการดำนา

ประโยชน์

- สามารถประหยัดเมล็ดพันธุ์ข้าวเปลือกได้มาก ใช้เมล็ดพันธุ์เพียง 5 กก./ไร่
- สามารถประหยัดเวลา และแรงงานได้มาก ใน 1 วัน สามารถโยนกกล้าได้มากถึง 5 ไร่ /คนโยน

การทำเกษตรแบบผสมผสาน “ปลูกทุกอย่างที่กิน กินทุกอย่างที่ปลูก”

ทำเกษตรมากระดับขั้น หลากหลายประโยชน์ ปลูกพืชคลุมดินและปรับปรุงดิน
 ปลูกพืชระดับขั้นที่ ๑ ที่ให้ผลผลิตระยะสั้น มีรายได้ประจำวัน
 ปลูกพืชระดับกลางขั้นที่ ๒ ให้ผลผลิตเป็นฤดูกาล มีรายได้เป็นรุ่น ๆ
 ปลูกพืชระยะยาว เป็นไม้ยืนต้น มีผลผลิตเป็นปี หรือปีละครั้ง มีรายได้เป็นก้อนและยั่งยืน
 เน้นการพึ่งพาอาศัยกัน และประโยชน์สุดท้าย อนุรักษ์และรักษาสิ่งแวดล้อม
 เป็นการทำการเกษตรที่สร้างวงจรชีวิตครบวงจร เกิดการพึ่งพากันภายใน เช่น ปลูกพืชผัก ปลูกไม้ผล และไม้
 ยืนต้น ไม้ผลล้มลุก ทำปุ๋ยคอก เลี้ยงปลา และทำนา เป็นต้น ทุกอย่างพึ่งพากันภายใน สามารถลดต้นทุนและลด
 การพึ่งพิง พึ่งพากายนอก หรือไม่ต้องพึ่งพากายนอกเลยก็ได้

สมุนไพรกับการพึ่งพาตนเอง และสมุนไพรกับการเกษตร

ความรู้ในการใช้สมุนไพรมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะทำให้เราสามารถดูแลรักษาสุขภาพตนเองได้
 เบื้องต้น เพื่อป้องกันการเจ็บป่วยและลดค่าใช้จ่ายในการไปหาหมอโดยไม่จำเป็น

ในการทำเกษตรก็สามารถนำสมุนไพรมาใช้ทดแทนการใช้สารเคมีได้ สมุนไพรที่มีทั้งใช้ขับไล่แมลง
 คือ ตะไคร้หอม สาบเสือ สามแรงสาบกา บอระเพ็ด และกะเพราป่า เป็นต้น

ส่วนสมุนไพรจำพวกกำจัดแมลงก็คือ สะเดา ใบน้อยหน่า เมล็ดมันแกว ต้นขาก หนอนตายอยาก และหาง
 ไทน์ เป็นต้น ดังนั้นแล้ว เกษตรจึงควรศึกษาและควรทดลองนำมาใช้เพื่อให้เกิดความรู้ความเข้าใจมากยิ่งขึ้น

สรุปผลการดำเนินงานการฝึกอบรม
โครงการพัฒนาศูนย์เครือข่ายปราชญ์ชาวบ้าน
“ศูนย์เรียนรู้ชุมชนเป็ดปักไม้สาบ”

สรุปผลการดำเนินงานการฝึกอบรมโครงการศูนย์เครือข่ายปราชญ์ชาวบ้าน “ศูนย์เรียนรู้ชุมชนปลูกไม้ลาย”

การฝึกอบรมเกษตรกรทั่วไป

ผลการฝึกอบรมเกษตรกรทั่วไป จำนวน ๓ รุ่น รุ่นละ ๔ วัน มีผู้ผ่านการอบรมและได้รับวุฒิบัตร จำนวน ๑๐๐ ราย ค่าใช้จ่ายในการฝึกอบรม จำนวน ๑๙๕,๐๐๐ บาท

รุ่นที่	ช่วงเวลา การ ฝึกอบรม	จำนวน เกษตรกร (ราย)	ค่าใช้จ่ายในการฝึกอบรม						
			ค่า พาหนะ	ค่าอาหาร/ อาหารว่าง	ค่า ที่พัก	ค่าวัสดุ เครื่องเขียน	ค่าตอบแทน วิทยากร	ค่าใช้จ่าย อื่น ๆ	รวมเป็นเงิน (บาท)
๑	๒๐—๒๓ ธันวาคม ๒๕๖๑	๓๕	๗,๐๐๐	๒๘,๐๐๐	-	๙,๑๐๐	๒๓,๐๐๐	-	๖๗,๑๐๐
๒	๑๗—๒๐ มกราคม ๒๕๖๒	๓๕	๗,๐๐๐	๒๘,๐๐๐	-	๙,๑๐๐	๒๓,๐๐๐	-	๖๗,๑๐๐
๓	๑๔—๑๗ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๒	๓๐	๖,๐๐๐	๒๔,๐๐๐	-	๗,๘๐๐	๒๓,๐๐๐	-	๖๐,๘๐๐
รวม		๑๐๐	๒๐,๐๐๐	๘๐,๐๐๐	-	๒๖,๐๐๐	๖๙,๐๐๐	-	๑๙๕,๐๐๐

รายชื่อผู้ได้รับการฝึกอบรมเกษตรกรทั่วไป
โครงการพัฒนาศูนย์เครือข่ายปราชญ์ชาวบ้าน
หลักสูตร "ส่งเสริมและพัฒนาอาชีพตามแผนอนุรักษ์ทรัพยากรท้องถิ่น"
รุ่นที่ ๑ ระหว่างวันที่ ๒๐ - ๒๓ เดือน ธันวาคม ๒๕๖๑
ณ ศูนย์วิทยุชุมชนวิทยุแม่ข่าย ตำบลทุ่งหวาง อำเภอท่าแพ จังหวัดสตูล

ลำดับที่	ชื่อ - สกุล	ลำดับที่	ชื่อ - สกุล
๑	นางศิริพร ศุภวัฒน์พงศ์	๒๑	นายอำนาจย์ คุ่มโกคา
๒	นายนิสสรณ์ ไตรวิธานุรักษ์	๒๒	นางสาวพรทิพา บุญวงษ์
๓	นางสาวยุพดี ศุภลักษณ์	๒๓	นางสาวดวงใจ เตี้ยทอง
๔	นางสาววิภาวรรณ ดินนังวัฒนะ	๒๔	นายสถาพร เอมคุ้ม
๕	นายกิตติศักดิ์ พิภตุม	๒๕	นางสาวนภาพันธ์ ธงทอง
๖	นายสุนทร พรปกเกล้า	๒๖	นางสว่างจิตร เพชรกันกิม
๗	นายประจวบ ทนช่างยา	๒๗	นางเฉลิม รุ่งทวีชัย
๘	นายสมาน จุ่นปาน	๒๘	นายบุญเลี้ยง ชุนรัมย์
๙	นางทวี จุ่นปาน	๒๙	นางสุนันท์ ปิตมานุรักษ์
๑๐	นางสาววิชชุดา พุทธา	๓๐	นางนุชจรินทร์ ชันวิเชียร
๑๑	นายดนุเดช เสือโพธิ์	๓๑	นายกกล้าณรงค์ ทวานนอก
๑๒	นางสาวน้ำฝน คงตัน	๓๒	นางสาวสุธิดา ปาเจริญ
๑๓	นางสาวพิมพ์พร น่วมปฐม	๓๓	นายธรรมบุญ พงษ์เมธี
๑๔	นายนิรุท จินเพชร	๓๔	นายวรพล แสงจันทร์
๑๕	นางเฉลียว พะโยธา	๓๕	นางสาวไพรินทร์ เอี่ยมสุชา
๑๖	นายพิพัฒน์ ยี่ชวน		
๑๗	นางโสมศรี ทินสมุทร		
๑๘	นางสาวพรศิริ ทินสมุทร		
๑๙	นายบุญเลิศ ยี่ชวน		
๒๐	นางสาวณัฐชา ปันเขื่อนขัต		

รายชื่อผู้ได้รับการพิจารณาการทวงถาม
โครงการพัฒนาศูนย์เครือข่ายบวรราชวิถีบ้าน

หลักสูตร "ส่งเสริมและพัฒนาอาชีพตามแผนปฏิบัติการระดับพื้นที่"
รุ่นที่ ๒ ระหว่างวันที่ ๑๗-๒๐ เดือน มกราคม ๒๕๖๒

ณ ศูนย์เรียนรู้ชุมชนวิถีไม้ไผ่ ตำบลทุ่งนางัว อำเภอกำแพงเพชร จังหวัดนครสวรรค์

ลำดับที่	ชื่อ - สกุล	ลำดับที่	ชื่อ - สกุล
๑	นายสำรวย จิวพันธ์	๒๑	นายธรรมศักดิ์ มะลิ
๒	นายฉัตรชัย พวงวัดโพธิ์	๒๒	นางสาวจันทิมา สระทองหน
๓	นายไพโรจน์ วรรณพิณิจ	๒๓	นายอนุกุล อุปนันท์
๔	นางจำรัส ยี่ชวน	๒๔	นายณัฐพล ไชยยัน
๕	นางสาววนิดา ขาวนาแก้ว	๒๕	นายกฤษณกันท์ เอื้อจิตทวีกุล
๖	นายมานะ สมิต์สมบูรณ์	๒๖	นายคงวัชร โสวนะปรีชา
๗	นางสาวประภาพร ชมเวลา	๒๗	นายไพโรจน์ เจริญอินทร์พรม
๘	นายณัฐพล ศรีเจริญ	๒๘	นายภาณุพงษ์ แจ่มชัด
๙	นางสาวภาวรินทร์ สอนพันธ์	๒๙	นายบัวแย้ม รัตน์ไทรแก้ว
๑๐	นายรัชศักดิ์ หมอกอ่อน	๓๐	นายพิชิต วงศ์วาร
๑๑	นางสาวจิตสุภา มั่นคง	๓๑	นางสาวเบญจรงค์ วงศ์วาร
๑๒	นายอนันต์วัฒน์ เมืองนก	๓๒	นายธนชัย ใจอ่อน
๑๓	นางสาวพพลอย สอนพันธ์	๓๓	นางสาววารินทร์ คุณพันธ์
๑๔	นายสิริพงศ์ คล้ายคลึง	๓๔	นางสาวจุฑาทิพย์ ลำพะหงษ์
๑๕	นางมณฑา รักดี	๓๕	นายสิทธิโชค โพธิ์เก่า
๑๖	นางสุนันท์ ตรีเมฆ		
๑๗	นายชัตติยะ สร้อยอุป		
๑๘	นายศุภากร อภิสกุลโรจน์		
๑๙	นายหนึ่ง สีคำ		
๒๐	นายพิทักษ์ มาตยาคุณ		

รายชื่อผู้ได้รับการพิจารณาประกอบคณะกรรมการที่ ๖
โครงการพัฒนาศูนย์เครือข่ายบวรราชวิถีอำเภอเมือง
หลักสูตร "ส่งเสริมและพัฒนาอาชีพตามแผนปฏิบัติการระดับท้องถิ่น"
รุ่นที่ ๓ ระหว่างวันที่ ๑๔ - ๑๗ เดือน กุมภาพันธ์ ๒๕๖๒
ณ ศูนย์วิจัยชุมชนบวรวิถีอำเภอเมือง ตำบลทุ่งนางัว อำเภอกำแพงแสน จังหวัดนครปฐม

ลำดับที่	ชื่อ - สกุล	ลำดับที่	ชื่อ - สกุล
๑	นางสาวสุพัตรา จำเนียร	๒๑	นางสาวพิศสุดา แยมพราย
๒	นายบรรจบ โรจน์วัฒน์กาญจน	๒๒	นางสาวทัศนีย์ รุณนุก
๓	นางสาวณัฐชา ชูราศรี	๒๓	นางนิพร พักแก้ว
๔	นางบังอร หนูพร	๒๔	นางสาวยุเพ็ญพร วงศาคร
๕	นางสาวสุจิตรา บุญสุวรรณ	๒๕	นายวัฒน์ชัย สุทธาวรรณ
๖	นางสาวสุชีรา เพิ่มพูลทรัพย์	๒๖	นางสาวเสาวนีย์ เจริญผล
๗	นางสาวสมพิศ จันทร์ดี	๒๗	นายชัยรัตน์ แซ่จิ้ง
๘	นางสาวรัชนิดา อำนวยทรัพย์	๒๘	นางสาวอินธิดา คุณพันธ์
๙	นางละยอง แก้วพิน	๒๙	นางสาวเบญจภรณ์ โทกิตติกุล
๑๐	นางสุมาลี จันทร์รัตน์	๓๐	นายกิตติธัช เสงสกุล
๑๑	นางสาวสมคิด ทาวะรัตน์		
๑๒	นางสุวิภา ศรีสวัสดิ์		
๑๓	นางสาวนุสรุ อัมพรรัตน์ประชา		
๑๔	นางสาวสุกัลยา พิงสว่าง		
๑๕	นางสุปราณี ผิวงาม		
๑๖	นายปติภณ พิมพา		
๑๗	นายอำนาจ สีนุกู		
๑๘	นางสาวอัมภรณ์ ศรีรีน		
๑๙	นางสาวนันทิยา แก้วพิน		
๒๐	นางสาวศิริพร อำนวยทรัพย์		

การสนับสนุนเอกสารประกอบการฝึกอบรม

สำนักงานปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์และสำนักงานเกษตรและสหกรณ์จังหวัดนครปฐม สนับสนุนเอกสารประกอบการฝึกอบรม ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๒ เพื่อแจกจ่ายให้เกษตรกรทั่วไปที่เข้ารับการฝึกอบรม ณ ศูนย์เครือข่ายประชาชนชาวนาบ้านจังหวัดนครปฐม (ศูนย์เรียนรู้ชุมชนปลักไม้ลาย) สำหรับใช้ในการฝึกอบรมและประกอบอาชีพเกษตรกรกรรมต่อไป

๑. หนังสือองค์ความรู้และภูมิปัญญาของประชาชนชาวนา จำนวน ๑๔๐ เล่ม
๒. สมุดบัญชีรับ-จ่ายในครัวเรือนและต้นทุนประกอบอาชีพ จำนวน ๑๔๐ เล่ม
๓. หนังสือประชาชนเกษตรของแผ่นดิน จำนวน ๒,๕๐๐ เล่ม

สรุปผลการติดตามผู้เข้ารับการศึกษาอบรมของ
โครงการพัฒนาศูนย์เครือข่ายปราชญ์ชาวบ้าน
“ศูนย์เรียนรู้ชุมชนเปลือกไม้ดอย”

แบบสรุปผลการติดตามเกษตรกรที่ผ่านการฝึกอบรมโครงการพัฒนาศูนย์เครือข่ายปราชญ์ชาวบ้าน
ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๒ ณ ศูนย์เครือข่ายปราชญ์ชาวบ้านปลักไม้ลาย จังหวัดนครปฐม

ตอนที่ ๑ ข้อมูลผู้ตอบแบบสอบถาม

๑. ผู้ตอบแบบสอบถาม เพศชาย จำนวน ๔๕ คน เพศหญิง จำนวน ๕๕ คน
อายุเฉลี่ย ๓๗.๘๕ ปี (อายุมากที่สุด ๗๒ ปี อายุน้อยที่สุด ๑๕ ปี)
แยกเป็นช่วงอายุ (๑) น้อยกว่า ๑๓ ปี จำนวน - คน (๒) ๑๓ - ๑๘ ปี จำนวน ๑๖ คน
(๓) ๑๙ - ๒๒ ปี จำนวน ๑๔ คน (๔) ๒๓ - ๓๐ ปี จำนวน ๗ คน
(๕) ๓๑ - ๔๐ ปี จำนวน ๒๑ คน (๖) ๔๑ - ๕๐ ปี จำนวน ๑๔ คน
(๗) ๕๑ - ๖๐ ปี จำนวน ๑๖ คน (๘) มากกว่า ๖๐ ปี จำนวน ๑๒ คน
๒. ภูมิลำเนาตามที่อยู่ของผู้ตอบแบบสอบถาม มาจากที่ตำบล ที่อำเภอ ที่จังหวัด ๔๒ ตำบล ๑๗ อำเภอ ๑๑ จังหวัด
๓. ระดับการศึกษา ไม่ได้เรียนหนังสือ - คน คิดเป็นร้อยละ - ประถมศึกษา ๒๙ คน คิดเป็นร้อยละ ๒๙
มัธยมศึกษาตอนต้น ๒๒ คน คิดเป็นร้อยละ ๒๒ มัธยมศึกษาตอนปลาย, ปวช ๓๒ คน คิดเป็นร้อยละ ๓๒
อนุปริญญาตรี ๑ คน คิดเป็นร้อยละ ๑ ปริญญาตรี ๑๔ คน คิดเป็นร้อยละ ๑๔ ปริญญาโท ๑ คน
คิดเป็นร้อยละ ๑ และสูงกว่าปริญญาโท ๑ คน คิดเป็นร้อยละ ๑
๔. จำนวนสมาชิกของครอบครัวเฉลี่ย ๔.๓ คน (จำนวนสมาชิกมากที่สุด ๗ คน จำนวนสมาชิกน้อยที่สุด ๑ คน)
จำนวนแรงงานในภาคการเกษตรเฉลี่ย ๒.๓๒ คน (แรงงานภาคเกษตรมากที่สุด ๕ คน แรงงานภาคเกษตรน้อยที่สุด
๑ คน)
๕. ที่ดินของตนเอง เฉลี่ย ๕ ไร่ - งาน ๕๑.๒๓ ตารางวา (ที่ดินของตนเองมากที่สุด ๓๓ ไร่ - งาน - ตารางวา
ที่ดินของตนเองน้อยที่สุด - ไร่ - งาน ๑๐ ตารางวา) ที่ดินใช้เพื่อการเกษตร เฉลี่ย ๔ ไร่ ๒ งาน ๖๓.๕ ตารางวา
(ที่ดินใช้เพื่อการเกษตรมากที่สุด ๓๓ ไร่ - งาน - ตารางวา ที่ดินใช้เพื่อการเกษตรน้อยที่สุด - ไร่ - งาน ๑๐ ตารางวา)
ที่ดินเช่าสำหรับทำการเกษตร เฉลี่ย ๒ ไร่ ๑ งาน ๒๘ ตารางวา (ที่ดินเช่าสำหรับทำการเกษตรมากที่สุด ๕ ไร่ - งาน
- ตารางวา ที่ดินเช่าสำหรับทำการเกษตรน้อยที่สุด - ไร่ ๑ งาน - ตารางวา)
๖. แหล่งน้ำทางการเกษตร ชลประทาน คิดเป็นร้อยละ ๖๖.๐๙ แหล่งน้ำธรรมชาติ เช่น แม่น้ำ คิดเป็นร้อยละ ๑๓.๙๑
บ่อขุด/สระน้ำ คิดเป็นร้อยละ ๑๓.๙๑ บ่อบาดาล คิดเป็นร้อยละ ๖.๐๙ อื่น ๆ - คิดเป็นร้อยละ -
๗. กิจกรรมการเกษตรที่ทำในครัวเรือน
ทำนา ๒๐ คน คิดเป็นร้อยละ ๑๐.๒๖ ไม้ผลหรือไม้ยืนต้น ๒๔ คน คิดเป็นร้อยละ ๑๒.๓๑
ทำไร่ ๖๔ คน คิดเป็นร้อยละ ๓๒.๘๒ เลี้ยงสัตว์ ๙ คน คิดเป็นร้อยละ ๔.๖๒
ประมง ๑๑ คน คิดเป็นร้อยละ ๕.๖๕ สวนผัก ๕๒ คน คิดเป็นร้อยละ ๒๖.๖๗
ปลูกไม้ดอกไม้ประดับ - คน คิดเป็นร้อยละ - ค้าขาย ๕ คน คิดเป็นร้อยละ ๒.๕๗
หัตถกรรม - คน คิดเป็นร้อยละ - รับจ้าง ๙ คน คิดเป็นร้อยละ ๔.๖๒
และอื่น ๆ ๑ คน คิดเป็นร้อยละ ๐.๕๒
๘. รายได้จากภาคการเกษตรเฉลี่ยต่อปี ๓๑๑,๕๗๐ บาท (รายได้จากภาคการเกษตรมากที่สุด ๓,๓๐๐,๐๐๐ บาท/ปี
รายได้จากภาคการเกษตรน้อยที่สุด ๑๐,๐๐๐ บาท/ปี) รายได้จากนอกภาคการเกษตรเฉลี่ยต่อปี ๑๘๑,๗๙๔ บาท
(รายได้จากนอกภาคการเกษตรมากที่สุด ๔๕๐,๐๐๐ บาท/ปี รายได้จากนอกภาคการเกษตรน้อยที่สุด ๔๐,๐๐๐
บาท/ปี)
๙. รายจ่ายของครัวเรือนเฉลี่ยต่อปี ๓๔๔,๐๒๐ บาท (รายจ่ายของครัวเรือนมากที่สุด ๒,๕๐๐,๐๐๐ บาท/ปี
รายจ่ายของครัวเรือนน้อยที่สุด ๔๘,๐๐๐ บาท/ปี)

ตอนที่ ๒ การนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน

๑. องค์ความรู้ที่ปราชญ์ชาวบ้านและวิทยากรให้ความรู้ ความรู้ความเข้าใจและการนำความรู้ไปปฏิบัติใช้

หัวข้อวิชา	องค์ความรู้ที่ ปราชญ์ชาวบ้าน และวิทยากร ให้ความรู้ (ใส่ ✓)	สรุป ความรู้ความเข้าใจของ เกษตรกร		สรุปการนำความรู้ไปปฏิบัติใช้ ของเกษตรกร	
		เข้าใจ	ไม่เข้าใจ	ใช้	ไม่ใช้
การปรับแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง	✓	๑๐๐ คน ร้อยละ ๑๐๐	คน ร้อยละ -	๙๔ คน ร้อยละ ๙๔	๔ คน ร้อยละ ๔
การปลูกไม้ผล	✓	๑๐๐ คน ร้อยละ ๑๐๐	คน ร้อยละ -	๗๕ คน ร้อยละ ๗๕	๒๕ คน ร้อยละ ๒๕
การเพาะเห็ด	✓	๑๐๐ คน ร้อยละ ๑๐๐	คน ร้อยละ -	๑๐ คน ร้อยละ ๑๐	๙๐ คน ร้อยละ ๙๐
การทำปุ๋ย/น้ำหมักชีวภาพ	✓	๑๐๐ คน ร้อยละ ๑๐๐	คน ร้อยละ -	๙๐ คน ร้อยละ ๙๐	๑๐ คน ร้อยละ ๑๐
การแปรรูปผลผลิต/การถนอม อาหาร	✓	๑๐๐ คน ร้อยละ ๑๐๐	คน ร้อยละ -	๖๖ คน ร้อยละ ๖๖	๓๔ คน ร้อยละ ๓๔
การรวมกลุ่ม/การสร้างเครือข่าย	✓	๑๐๐ คน ร้อยละ ๑๐๐	คน ร้อยละ -	๔๙ คน ร้อยละ ๔๙	๕๑ คน ร้อยละ ๕๑
การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ	✓	๑๐๐ คน ร้อยละ ๑๐๐	คน ร้อยละ -	๙๘ คน ร้อยละ ๙๘	๒ คน ร้อยละ ๒
การปลูกข้าว	✓	๑๐๐ คน ร้อยละ ๑๐๐	คน ร้อยละ -	๑๙ คน ร้อยละ ๑๙	๘๑ คน ร้อยละ ๘๑
การเลี้ยงสัตว์	✓	๑๐๐ คน ร้อยละ ๑๐๐	คน ร้อยละ -	๖๘ คน ร้อยละ ๖๘	๓๒ คน ร้อยละ ๓๒
การทำบัญชีครัวเรือน	✓	๑๐๐ คน ร้อยละ ๑๐๐	คน ร้อยละ -	๙๑ คน ร้อยละ ๙๑	๙ คน ร้อยละ ๙
การทำสารสมุนไพรไล่แมลง	✓	๑๐๐ คน ร้อยละ ๑๐๐	คน ร้อยละ -	๘๙ คน ร้อยละ ๘๙	๑๑ คน ร้อยละ ๑๑
การทำน้ำยาเอนกประสงค์/สบู่/ แชมพู/น้ำยาล้างจาน	✓	๑๐๐ คน ร้อยละ ๑๐๐	คน ร้อยละ -	๔๐ คน ร้อยละ ๔๐	๖๐ คน ร้อยละ ๖๐
การพัฒนาช่องทางการตลาด	✓	๑๐๐ คน ร้อยละ ๑๐๐	คน ร้อยละ -	๖๓ คน ร้อยละ ๖๓	๓๗ คน ร้อยละ ๓๗
อาชีพเสริม (ระบุ) สัตว์โรล แปรรูปกล้วย กล้วยทอด กล้วยฉาบ	✓	๑๐๐ คน ร้อยละ ๑๐๐	คน ร้อยละ -	๓๒ คน ร้อยละ ๓๒	๖๘ คน ร้อยละ ๖๘
การปลูกพืชผัก/สมุนไพร	✓	๑๐๐ คน ร้อยละ ๑๐๐	คน ร้อยละ -	๙๙ คน ร้อยละ ๙๙	๑ คน ร้อยละ ๑
การเลี้ยงสัตว์น้ำ	✓	๑๐๐ คน ร้อยละ ๑๐๐	คน ร้อยละ -	๖๒ คน ร้อยละ ๖๒	๓๘ คน ร้อยละ ๓๘

หัวข้อวิชา	องค์ความรู้ที่ ปราชญ์ชาวบ้าน และวิทยากร ให้ความรู้ (ใส่✓)	สรุป ความรู้ความเข้าใจของ เกษตรกร		สรุปการนำความรู้ไปปฏิบัติใช้ ของเกษตรกร	
		เข้าใจ	ไม่เข้าใจ	ใช้	ไม่ใช้
การทำบัญชีฟาร์ม	✓	๑๐๐ คน ร้อยละ ๑๐๐	คน ร้อยละ -	๕๕ คน ร้อยละ ๕๕	๔๕ คน ร้อยละ ๔๕
การเผาถ่าน/น้ำส้มควันไม้		คน ร้อยละ -	คน ร้อยละ -	คน ร้อยละ -	คน ร้อยละ -
รูปแบบเกษตรกรรมยั่งยืน	✓	๑๐๐ คน ร้อยละ ๑๐๐	คน ร้อยละ -	๗๖ คน ร้อยละ ๗๖	๒๔ คน ร้อยละ ๒๔
การจัดทำแผนการใช้ที่ดินหรือแผน จัดการชีวิตอย่างพอเพียง	✓	๑๐๐ คน ร้อยละ ๑๐๐	คน ร้อยละ -	๗๙ คน ร้อยละ ๗๙	๒๑ คน ร้อยละ ๒๑
การจัดทำแผนชุมชน	✓	๑๐๐ คน ร้อยละ ๑๐๐	คน ร้อยละ -	๔ คน ร้อยละ ๔	๙๖ คน ร้อยละ ๙๖
อื่น ๆ (ระบุ).....	✓	คน ร้อยละ -	คน ร้อยละ -	คน ร้อยละ -	คน ร้อยละ -

๒. หลังเข้ารับการฝึกอบรมกับโครงการฯ ท่านได้ทำการเกษตรในรูปแบบเกษตรกรรมยั่งยืนหรือไม่ จำนวนเท่าใด

ไม่ได้ทำ จำนวน ๒๔ คน คิดเป็นร้อยละ ๒๔

ทำ จำนวน ๗๖ คน คิดเป็นร้อยละ ๗๖

รวมทั้งหมด ๓๙๖ ไร่ - งาน ๕๐ ตารางวา (เฉลี่ยคนละ ๓ ไร่ - งาน ๙๖ ตารางวา) แบ่งเป็น

เกษตรทฤษฎีใหม่ จำนวน ๓ คน ทั้งหมด ๗ ไร่ (เฉลี่ยคนละ ๒ ไร่ ๑ งาน ๓๓.๓๓ ตารางวา)

เกษตรอินทรีย์ จำนวน ๘ คน ทั้งหมด ๑๐ ไร่ ๓ งาน - ตารางวา (เฉลี่ยคนละ ๑ ไร่ ๑ งาน ๓๗.๕ ตารางวา)

เกษตรผสมผสาน จำนวน ๔๖ คน ทั้งหมด ๒๓๙ ไร่ ๑ งาน ๑๕ ตารางวา (เฉลี่ยคนละ ๕ ไร่ - งาน ๕๐.๗๖ ตารางวา)

เกษตรธรรมชาติ จำนวน ๒๒ คน ทั้งหมด ๑๒๖ ไร่ - งาน ๔๕ ตารางวา (เฉลี่ยคนละ ๕ ไร่ ๒ งาน ๙๒.๙๕ ตารางวา)

วนเกษตร จำนวน ๑ คน ทั้งหมด - ไร่ ๓ งาน - ตารางวา (เฉลี่ยคนละ - ไร่ ๓ งาน - ตารางวา)

อื่น ๆ จำนวน.....คน ทั้งหมด.....ไร่.....งาน.....ตารางวา (เฉลี่ยคนละ.....ไร่.....งาน.....ตารางวา)

๓. การเปลี่ยนแปลงในครัวเรือนที่เกิดขึ้นจากการนำความรู้จากการฝึกอบรมไปปฏิบัติแล้ว

ไม่มีการเปลี่ยนแปลง จำนวน ๑๖ คน คิดเป็นร้อยละ ๑๖

มีการเปลี่ยนแปลง จำนวน ๘๔ คน คิดเป็นร้อยละ ๘๔

สามารถลดรายจ่าย จำนวน ๗๖ คน เฉลี่ยเดือนละ ๑,๙๒๙.๔๙ บาท

สามารถเพิ่มรายได้ในครัวเรือน จำนวน ๑๒ คน เฉลี่ยเดือนละ ๓,๔๕๘.๓๓ บาท

๔. การเปลี่ยนแปลงระดับชุมชน/สังคม หลังจากฝึกอบรมเกษตรกร

ไม่มี จำนวน ๕๑ คน คิดเป็นร้อยละ ๕๑ มี จำนวน ๔๙ คน คิดเป็นร้อยละ ๔๙

- มีการแลกเปลี่ยนวัตถุดิบ และความรู้ระหว่างกันในกลุ่มชุมชน จำนวน ๑๖ คน คิดเป็นร้อยละ ๒๕.๘๑
- ใช้พื้นที่บ้านตนเองเพื่อเป็นจุดเรียนรู้แก่ชุมชน จำนวน ๒ คน คิดเป็นร้อยละ ๓.๒๓
- เสียสละเวลาส่วนตัวเพื่อให้คำแนะนำแก่ผู้ต้องการความช่วยเหลือ ทั้งด้านวิชาการและชีวิตความเป็นอยู่ /มีส่วนร่วมเป็นวิทยากรในศูนย์เรียนรู้ในชุมชน, ศูนย์ปราชญ์ จำนวน ๒ คน คิดเป็นร้อยละ ๓.๒๓
- ให้ความร่วมมือในการทำกิจกรรมการพัฒนาร่วมกับชุมชนและหน่วยงานต่างๆ จำนวน ๓๙ คน คิดเป็นร้อยละ ๖๒.๙๐
- ส่งเสริมให้เกิดการใช้ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างรอบคอบเพื่อป้องกันผลกระทบในอนาคต จำนวน ๓ คน คิดเป็นร้อยละ ๔.๘๔

๕. การรวมกลุ่ม การสร้างเครือข่ายการเรียนรู้ และการเชื่อมโยงกับหน่วยงานต่าง ๆ หลังจากเข้ารับการฝึกอบรม

ไม่มี จำนวน ๕๑ คน คิดเป็นร้อยละ ๕๑ มี จำนวน ๔๙ คน คิดเป็นร้อยละ ๔๙

- ติดต่อกับปราชญ์ชาวบ้าน/ทีมวิทยากรเพื่อแลกเปลี่ยน หรือขอคำแนะนำ จำนวน ๑ คน คิดเป็นร้อยละ ๐.๖๘
- มีการรวมกลุ่มเพื่อนเกษตรกรในกลุ่มชุมชน เพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้ จำนวน ๓๐ คน คิดเป็นร้อยละ ๒๐.๒๗
- มีการรวมกลุ่มในชุมชนเพื่อทำกิจกรรมการผลิต การแปรรูป และการตลาดร่วมกัน จำนวน ๓๑ คน คิดเป็นร้อยละ ๒๐.๙๕
- มีการรวมกลุ่มเพื่อจัดทำปุ๋ยหมักชีวภาพจำนวน ๓๘ คน คิดเป็นร้อยละ ๒๕.๖๘
- มีการรวมกลุ่มเลี้ยงสัตว์ในระบบเกษตรอินทรีย์จำนวน ๑๕ คน คิดเป็นร้อยละ ๑๐.๑๔
- มีการเชื่อมโยงเครือข่ายกับกลุ่มอื่น ๆ ที่อยู่นอกชุมชน จำนวน ๓๒ คน คิดเป็นร้อยละ ๒๑.๖๓
- มีการรวมกลุ่มเพื่อทำกิจกรรมนอกเหนือจากข้างต้นที่ได้แนวคิด และแรงบันดาลใจจากการฝึกอบรม หรือการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างเพื่อนเกษตรกร และวิทยากร ณ ศูนย์เรียนรู้ปราชญ์ชาวบ้าน จำนวน ๑ คน คิดเป็นร้อยละ ๐.๖๘

๖. การปรับเปลี่ยนแผนชีวิต/แผนการผลิตหลังจากที่ท่านได้ผ่านการฝึกอบรมโครงการพัฒนาศูนย์เครือข่ายปราชญ์ชาวบ้าน

- มีการทำเกษตรผสมผสาน
- มีการทำเกษตรหลากหลายรูปแบบ
- มีการทำเกษตรธรรมชาติ
- มีการทำเกษตรอินทรีย์
- มีผักปลอดสารพิษที่ปลูกเองรับประทาน
- ใช้จ่ายอย่างระมัดระวัง ใช้จ่ายเท่าที่จำเป็นไม่ฟุ่มเฟือย
- การทำบัญชีครัวเรือนทำให้เกิดการใช้จ่ายอย่างประหยัด
- มีการนำผลผลิตที่ได้มาแปรรูปเป็นผลิตภัณฑ์ เพื่อจัดจำหน่ายเพิ่มรายได้
- ลดใช้สารเคมี
- ได้รับความรู้เพิ่มเติม ทำให้สามารถผลิต ผลผลิตได้เพิ่มขึ้น

๗. ปัญหา/อุปสรรคในการนำองค์ความรู้ที่ได้รับจากการฝึกอบรมมาปฏิบัติจริง

- ไม่มีเวลา

- ยังคงประกอบอาชีพรับจ้าง

๘. ข้อเสนอแนะ (เพื่อให้สำนักงานเกษตรและสหกรณ์จังหวัดจะได้รวบรวมเป็นข้อมูลสำหรับประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ดำเนินการต่อไป)

.....
.....

ลงชื่อ นางสาววราภา ธีระเสถียร
ตำแหน่ง เจ้าหน้าที่วิเคราะห์นโยบายและแผน
สำนักงานเกษตรและสหกรณ์จังหวัดนครปฐม
วันที่ ๑๓ / กันยายน / ๒๕๖๒

**รายชื่อการติดตามเกษตรกรที่ผ่านการฝึกอบรม โครงการพัฒนาศูนย์เครือข่ายบริการสุขภาพบ้าน
ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๒**

ลำดับที่	ชื่อ-นามสกุล	ที่อยู่
๑	นางศิริพร ศุภวัฒน์พงศ์	๙๒๔ ซ.บรมราชชนนี ๗๒ ถ.บรมราชชนนี แขวงศาลาธรรมสพน์ เขตทวีวัฒนา กรุงเทพมหานคร
๒	นายนิสสรณ์ ไตรวิทยานุรักษ์	๓๖๑/๒ ถ.อิสรภาพ แขวงวัดอรุณ เขตบางกอกใหญ่ กรุงเทพมหานคร
๓	นางสาวยุพดี ศุภลักษณ์	๕๐ หมู่ ๑๐ ต.หนองกระทุ่ม อ.กำแพงแสน จ.นครปฐม
๔	นางสาววิภาวรรณ ดินนั่งวัฒนะ	๓๑ หมู่ ๕ ต.บางไผ่ อ.เมืองฉะเชิงเทรา จ.ฉะเชิงเทรา
๕	นายกิตติศักดิ์ พิภตุม	๕๐ หมู่ ๑๐ ต.หนองกระทุ่ม อ.กำแพงแสน จ.นครปฐม
๖	นายสุนทร พรปกเกล้า	๔๓๒/๒ หมู่ ๓ ต.จอมบึง อ.จอมบึง จ.ราชบุรี
๗	นายประจวบ ทนช่างยา	๑๖๕ หมู่ ๑๑ ต.ทุ่งลูกนก อ.กำแพงแสน จ.นครปฐม
๘	นายสมาน จุ่นปาน	๑๓๖ หมู่ ๑๑ ต.ทุ่งลูกนก อ.กำแพงแสน จ.นครปฐม
๙	นางทวี จุ่นปาน	๑๓๖/๑ หมู่ ๑๑ ต.ทุ่งลูกนก อ.กำแพงแสน จ.นครปฐม
๑๐	นางสาววิชชุดา พุทธา	๕๐/๑ หมู่ ๕ ต.ทุ่งขวาง อ.กำแพงแสน จ.นครปฐม
๑๑	นายดนุเดช เสือโพธิ์	๑๖๙ หมู่ ๒ ต.ทุ่งขวาง อ.กำแพงแสน จ.นครปฐม
๑๒	นางสาวน้ำฝน คงตัน	๔๖ หมู่ ๔ ต.ทุ่งขวาง อ.กำแพงแสน จ.นครปฐม
๑๓	นางสาวพิมพ์พร น่วมปฐม	๑๒๘ หมู่ ๑๑ ต.ห้วยหมอนทอง อ.กำแพงแสน จ.นครปฐม
๑๔	นายนิรุท จินเพชร	๒๓ หมู่ ๑๑ ต.ทุ่งลูกนก อ.กำแพงแสน จ.นครปฐม
๑๕	นางเฉลียว พะโยธา	๑๓๕/๑ หมู่ ๑๑ ต.ทุ่งลูกนก อ.กำแพงแสน จ.นครปฐม
๑๖	นายพิพัฒน์ ยี่ชวน	๑๓๕ หมู่ ๑๑ ต.ทุ่งลูกนก อ.กำแพงแสน จ.นครปฐม
๑๗	นางโฉมศรี ทินสมุทร	๑๑ หมู่ ๘ ต.นิลเพชร อ.บางเลน จ.นครปฐม
๑๘	นางสาวพรศิริ ทินสมุทร	๑๑ หมู่ ๘ ต.นิลเพชร อ.บางเลน จ.นครปฐม
๑๙	นายบุญเลิศ ยี่ชวน	๑๔๓ หมู่ ๑๑ ต.ทุ่งลูกนก อ.กำแพงแสน จ.นครปฐม
๒๐	นางสาวณัฐชา ปันเขื่อนชัด	๒๓๔ หมู่ ๔ ต.จันจว้า อ.แม่จัน จ.เชียงราย
๒๑	นายอำนวยการ คุ้มโกคา	๓๕ ถ.พุทธมณฑลสาย ๓ แขวงบางไผ่ เขตบางแค กรุงเทพมหานคร
๒๒	นางสาวพรทิพา บุญวงษ์	๑๑๔ หมู่ ๑๔ ต.ลำเหย อ.ดอนตูม จ.นครปฐม
๒๓	นางสาวดวงใจ เตี้ยทอง	๑๒๐/๑ หมู่ ๔ ต.ไผ่หูช้าง อ.บางเลน จ.นครปฐม
๒๔	นายสถาพร เอมคุ้ม	๒๐ หมู่ ๑๔ ต.ลำเหย อ.ดอนตูม จ.นครปฐม
๒๕	นางสาวนภาพันธุ์ ธงทอง	๑๑๖/๑ หมู่ ๑ ต.ห้วยขวาง อ.กำแพงแสน จ.นครปฐม
๒๖	นางสาวจัตรา เพชรกันกิม	๗๖ หมู่ ๒ ต.ดอนตูม อ.บางเลน จ.นครปฐม
๒๗	นางเฉลิม รุ่งทวีชัย	๑๒๖ หมู่ ๔ ต.สามง่าม อ.ดอนตูม จ.นครปฐม
๒๘	นายบุญเลี้ยง ชุนรัมย์	๗๒ หมู่ ๗ ต.ดอนตูม อ.บางเลน จ.นครปฐม
๒๙	นางสุนันท์ ปิตมานุรักษ์	๗๑ หมู่ ๑ ต.ห้วยดำน อ.ดอนตูม จ.นครปฐม
๓๐	นางนุชจรินทร์ ชันวิเชียร	๒๔ หมู่ ๘ ต.นิลเพชร อ.บางเลน จ.นครปฐม

**รายชื่อการติดตามเกษตรกรที่ผ่านการฝึกอบรม โครงการพัฒนาศูนย์เรียนรู้ฯ ของปราชญ์ชาวบ้าน
ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๒**

ลำดับที่	ชื่อ-นามสกุล	ที่อยู่
๓๑	นายก้านรงค์ หวานนอก	๓๐๔ หมู่ ๖ ต.หนองไผ่ อ.ชุมแพ จ.ขอนแก่น
๓๒	นางสาวสุธิดา ปาเจริญ	๕๐/๒๔๑ หมู่ ๕ ต.บางคูรัด อ.บางบัวทอง จ.นนทบุรี
๓๓	นายธรรมบุญ พงษ์เมธี	๙๙ หมู่ ๑ ต.หนองงูเหลือม อ.เมืองนครปฐม จ.นครปฐม
๓๔	นายวรพล แสงจันทร์	๓๘/๑๐ หมู่ ๙ ต.ทัพหลวง อ.เมืองนครปฐม จ.นครปฐม
๓๕	นางสาวไพรินทร์ เอี่ยมสุชา	๑๖ หมู่ ๙ ต.ทุ่งขวาง อ.กำแพงแสน จ.นครปฐม
๓๖	นายสำรวย จิวพันธ์	๓๑/๒ หมู่ ๑๑ ต.เบิกไพร อ.บ้านโป่ง จ.ราชบุรี
๓๗	นายฉัตรชัย พวงวัดโพธิ์	๔๑ หมู่ ๔ ต.หนองกระทุ่ม อ.กำแพงแสน จ.นครปฐม
๓๘	นายไพโรจน์ วรรณียพินิจ	๔๐๒ ถ.๒๕มกรา ต.บ่อพลับ อ.เมืองนครปฐม จ.นครปฐม
๓๙	นางจำรัส ยี่ชวน	๗๓ หมู่ ๑๑ ต.ทุ่งลูกนก อ.กำแพงแสน จ.นครปฐม
๔๐	นางสาวนิดา ชาวนาแก้ว	๓๔ หมู่ ๘ ต.ลำพญา อ.เมืองนครปฐม จ.นครปฐม
๔๑	นายมานะ สมิทธิ์สมบุญ	๔๙ หมู่ ๓ ต.สามง่าม อ.ดอนตูม จ.นครปฐม
๔๒	นางสาวประภาพร ชมเวลา	๑๐๕ หมู่ ๑๐ ต.หนองปากโลง อ.เมืองนครปฐม จ.นครปฐม
๔๓	นายณัฏพล ศรีเจริญ	๖๐/๑ หมู่ ๙ ต.หนองปากโลง อ.เมืองนครปฐม จ.นครปฐม
๔๔	นางสาวปภาวรินทร์ สอนพันธ์	๑๒๔ ศรีสำราญ ๓ ต.สองพี่น้อง อ.สองพี่น้อง จ.สุพรรณบุรี
๔๕	นายรัชศักดิ์ หมอกอ่อน	๑/๖๕๕ หมู่ ๗ ต.กระต๊อบ อ.กำแพงแสน จ.นครปฐม
๔๖	นางสาวจิตสุภา มั่นคง	๔๙ หมู่ ๕ ต.ทุ่งบัว อ.กำแพงแสน จ.นครปฐม
๔๗	นายอนันต์วัฒน์ เมืองนก	๑๐ หมู่ ๕ ต.ทุ่งบัว อ.กำแพงแสน จ.นครปฐม
๔๘	นางสาวพพลอย สอนพันธ์	๕๕ หมู่ ๑ ต.กระต๊อบ อ.กำแพงแสน จ.นครปฐม
๔๙	นายสิริพงศ์ คล้ายคลึง	๓/๑ หมู่ ๗ ต.สะพานนา อ.กำแพงแสน จ.นครปฐม
๕๐	นางมณฑา รักดี	๑/๕๖๙ หมู่ ๗ ต.กระต๊อบ อ.กำแพงแสน จ.นครปฐม
๕๑	นางสุนันท์ ตรีเมฆ	๑/๓๑ หมู่ ๖ ต.กระต๊อบ อ.กำแพงแสน จ.นครปฐม
๕๒	นายชัตติยะ สร้อยอุป	๘๙/๑ หมู่ ๔ ต.วังน้ำเขียว อ.กำแพงแสน จ.นครปฐม
๕๓	นายศุภากร อภิสกุลโรจน์	๘๓ หมู่ ๑ ต.สะพานนา อ.กำแพงแสน จ.นครปฐม
๕๔	นายหนึ่ง สีคำ	๖๓ หมู่ ๑๔ ต.สระสีมูม อ.กำแพงแสน จ.นครปฐม
๕๕	นายพิทักษ์ มาตยาคุณ	๔/๑ ต.ตะค้ำเอน อ.ท่ามะกา จ.กาญจนบุรี
๕๖	นายธรรมศักดิ์ มะลิ	๑๑/๑ หมู่ ๔ ต.ทุ่งขวาง อ.กำแพงแสน จ.นครปฐม
๕๗	นางสาวจันทิมา สระทองหน	๒๓ หมู่ ๑ ต.ทุ่งขวาง อ.กำแพงแสน จ.นครปฐม
๕๘	นายบุญกุล อุปนันท์	๑๑๗ หมู่ ๖ ต.ทุ่งขวาง อ.กำแพงแสน จ.นครปฐม
๕๙	นายณัฐพล ไชยยัน	๑๗๗ หมู่ ๑ ต.ทุ่งขวาง อ.กำแพงแสน จ.นครปฐม
๖๐	นายฤทธิชัย อัจฉิตทวีกุล	๑๗ หมู่ ๗ ต. ลำเหย อ.ดอนตูม จ. นครปฐม

**รายชื่อการติดตามเกษตรกรที่ผ่านการฝึกอบรม โครงการพัฒนาศูนย์เรียนรู้ฯ ของปราชญ์ชาวบ้าน
ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๒**

ลำดับที่	ชื่อ-นามสกุล	ที่อยู่
๖๑	นายคงวัชร โสวนะปรีชา	๑๘๐ หมู่ ๒ ต.ทุ่งขวาง อ.กำแพงแสน จ.นครปฐม
๖๒	นายไพโรจน์ เจริญอินทร์พรหม	๒๑ หมู่ ๔ ต.นิลเพชร อ.บางเลน จ.นครปฐม
๖๓	นายภานุพงษ์ แจ้งชัด	๖๘ หมู่ ๙ ต.ไม้เรียง อ.ฉวาง จ.นครศรีธรรมราช
๖๔	นายบัวแย้ม รัตน์ไทรแก้ว	๗ หมู่ ๔ ต.นิลเพชร อ.บางเลน จ.นครปฐม
๖๕	นายพิชิต วงศ์วาร	๑๓๕ หมู่ ๔ ต.นิลเพชร อ.บางเลน จ.นครปฐม
๖๖	นางสาวเบญจรงค์ วงศ์วาร	๘๙ หมู่ ๔ ต.นิลเพชร อ.บางเลน จ.นครปฐม
๖๗	นายธนชัย ใจอ่อน	๗๔/๑ หมู่ ๓ ต.กระต๊อบ อ.กำแพงแสน จ.นครปฐม
๖๘	นางสาววารินทร์ คุณพันธ์	๑๗๓ หมู่ ๘ ต.รางพิบูล อ.กำแพงแสน จ.นครปฐม
๖๙	นางสาวจุฑาทิพย์ ลำพะหงษ์	๖๔ หมู่ ๙ ต.ทุ่งขวาง อ.กำแพงแสน จ.นครปฐม
๗๐	นายสิทธิโชค โพธิ์เก่า	๔๗ ต.ตาคีลี อ.ตาคีลี จ.นครสวรรค์
๗๑	นางสาวสุพัตรา จำเนียร	๑๕๖/๙ หมู่ ๑๐ ต.นครปฐม อ.เมืองนครปฐม จ.นครปฐม
๗๒	นายบรรจบ โรจน์วัฒน์กาญจน	๒๓๐/๘๖ หมู่ ๑๒ ต.บางพลีใหญ่ อ.บางพลี จ.สมุทรปราการ
๗๓	นางสาวณัฐชา ชูราศรี	๕๒/๑ หมู่ ๑ ต.ห้วยด้วน อ.ดอนตูม จ.นครปฐม
๗๔	นางบังอร หนูพร	๒ หมู่ ๒ ต.ดอนพุทรา อ.ดอนตูม จ.นครปฐม
๗๕	นางสาวสุจิตรา บุญสุวรรณ	๔๗ หมู่ ๕ ต.ดอนพุทรา อ.ดอนตูม จ.นครปฐม
๗๖	นางสาวสุชีรา เพิ่มพูลทรัพย์	๕๔ หมู่ ๙ ต.ทุ่งขวาง อ.กำแพงแสน จ.นครปฐม
๗๗	นางสาวสมพิศ จันทร์ดี	๕๐/๒ หมู่ ๔ ต.หนองงูเหลือม อ.เมืองนครปฐม จ.นครปฐม
๗๘	นางสาวรัชชินดา อำนวยทรัพย์	๓๑ หมู่ ๔ ต.หนองงูเหลือม อ.เมืองนครปฐม จ.นครปฐม
๗๙	นางละยอง แก้วพิน	๓๗/๓ หมู่ ๓ ต.หนองงูเหลือม อ.เมืองนครปฐม จ.นครปฐม
๘๐	นางสุมาลี จันทร์รัตน์	๓๖/๘ หมู่ ๓ ต.หนองงูเหลือม อ.เมืองนครปฐม จ.นครปฐม
๘๑	นางสาวสมคิด ทาวะรัตน์	๒๖/๑ หมู่ ๗ ต.โนนแดง อ.บรบือ จ.มหาสารคาม
๘๒	นางสุวิภา ศรีสวัสดิ์	๖๑/๑ หมู่ ๖ ต.ทุ่งขวาง อ.กำแพงแสน จ.นครปฐม
๘๓	นางสาวนุสรา อัมพรรัตนประชา	๕ ซ.เพชรเกษม ๓ แยก ๓ แขวงวัดท่าพระ เขตบางกอกใหญ่ จ.กรุงเทพมหานคร
๘๔	นางสาวสุกัลยา พิงสว่าง	๑๓๒ หมู่ ๕ ต.ตุ้มไต้ อ.กุ่มกวางปี จ.อุดรธานี
๘๕	นางสุปราณี ผิวงาม	๗ หมู่ ๑ ต.ทุ่งขวาง อ.กำแพงแสน จ.นครปฐม
๘๖	นายปติภณ พิมพา	๖๖/๕ หมู่ ๕ ต.ทุ่งขวาง อ.กำแพงแสน จ.นครปฐม
๘๗	นายอำนาจ สีนุกู	๕๙ หมู่ ๓ ต.บ้านยาง อ.เมืองนครปฐม จ.นครปฐม
๘๘	นางสาวอัมภรณ์ ศรีรื่น	๔/๒๐ หมู่ ๓ ต.บางแพม อ.เมืองนครปฐม จ.นครปฐม
๘๙	นางสาวนันทยา แก้วพิน	๓๗/๓ หมู่ ๓ ต.หนองงูเหลือม อ.เมืองนครปฐม จ.นครปฐม
๙๐	นางสาวศิริพร อำนวยทรัพย์	๓๗ หมู่ ๑๐ ต.ทุ่งขวาง อ.กำแพงแสน จ.นครปฐม

ปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะจากการดำเนินโครงการ

ปัญหา/อุปสรรค

1. เกษตรกรมีความรู้ความเข้าใจในการฝึกอบรม แต่ยังคงต้องการพัฒนา/เพิ่มพูนองค์ความรู้อย่างต่อเนื่องและใช้เวลาในการปรับเปลี่ยน
2. เกษตรกรบางรายยังไม่มีความพร้อมในการนำความรู้บางหัวข้อวิชา ไปปฏิบัติจริง

ข้อเสนอแนะ

1. ควรมีการให้คำแนะนำ/ปรับแนวความคิดการดำเนินตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงอย่างต่อเนื่อง
2. เกษตรกรผู้เคยผ่านการอบรมแล้วเกิน 5 ปี สามารถให้เข้าอบรมซ้ำ เพื่อเพิ่มพูนองค์ความรู้ใหม่และสร้างความมั่นใจให้กับเกษตรกรในการนำไปปฏิบัติจริง

“ภาพกิจกรรม”

การฝึกอบรม

โครงการพัฒนาศูนย์เครือข่ายปราชญ์ชาวบ้าน

ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๒

การฝึกอบรมเกษตรกรท้อไผ่

รุ่นที่ ๑ ระหว่างวันที่ ๒๐ - ๒๓ ธันวาคม ๒๕๖๑

ภารกิจอบรมเกษตรกรที่ ๑

รุ่นที่ ๒ ระหว่างวันที่ ๑๗ - ๒๐ มกราคม ๒๕๖๒

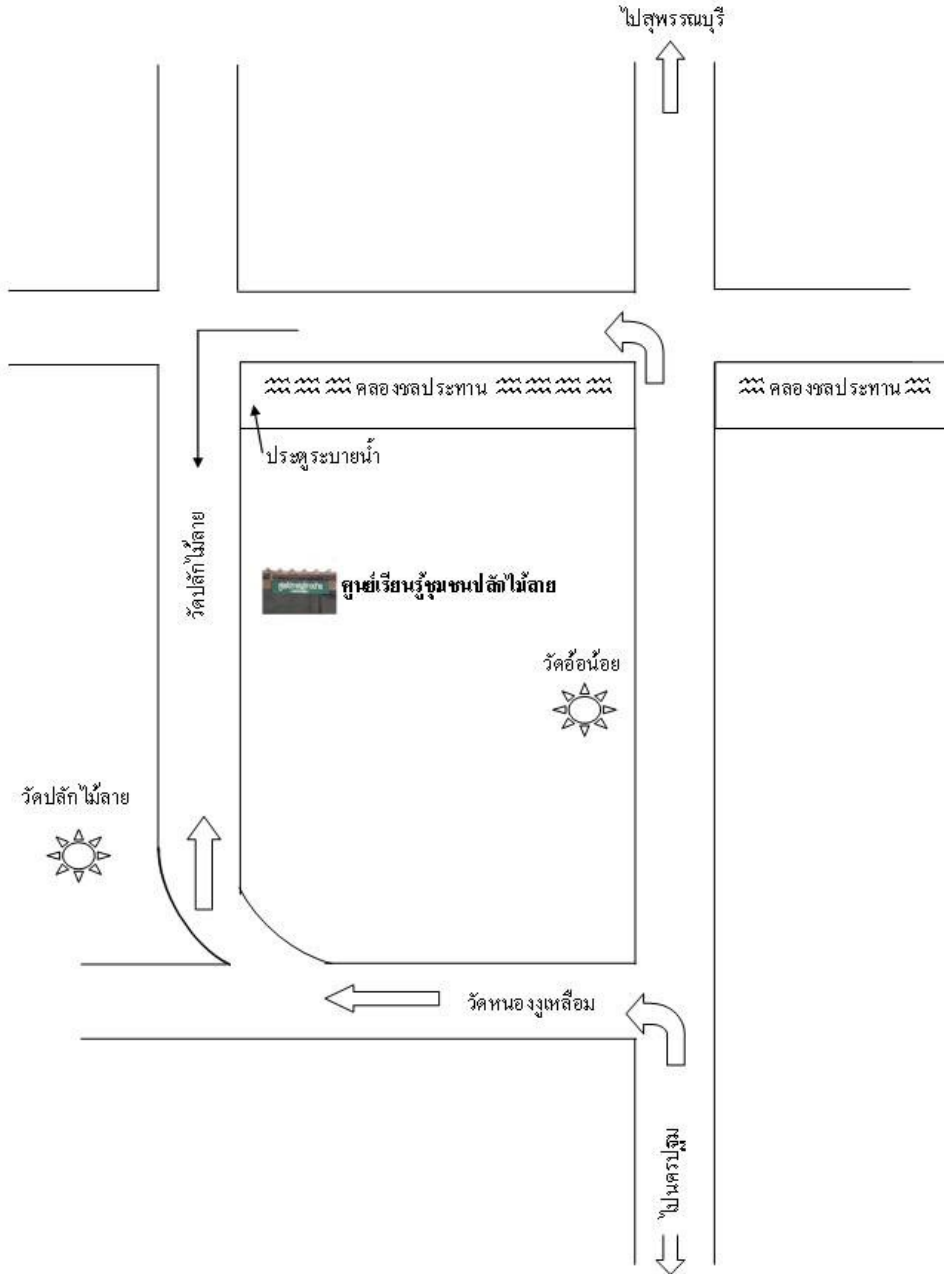
การฝึกอบรมเกษตรกรท้อไผ่

รุ่นที่ ๓ ระหว่างวันที่ ๑๔ - ๑๗ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๒

แผนที่ที่ตั้ง

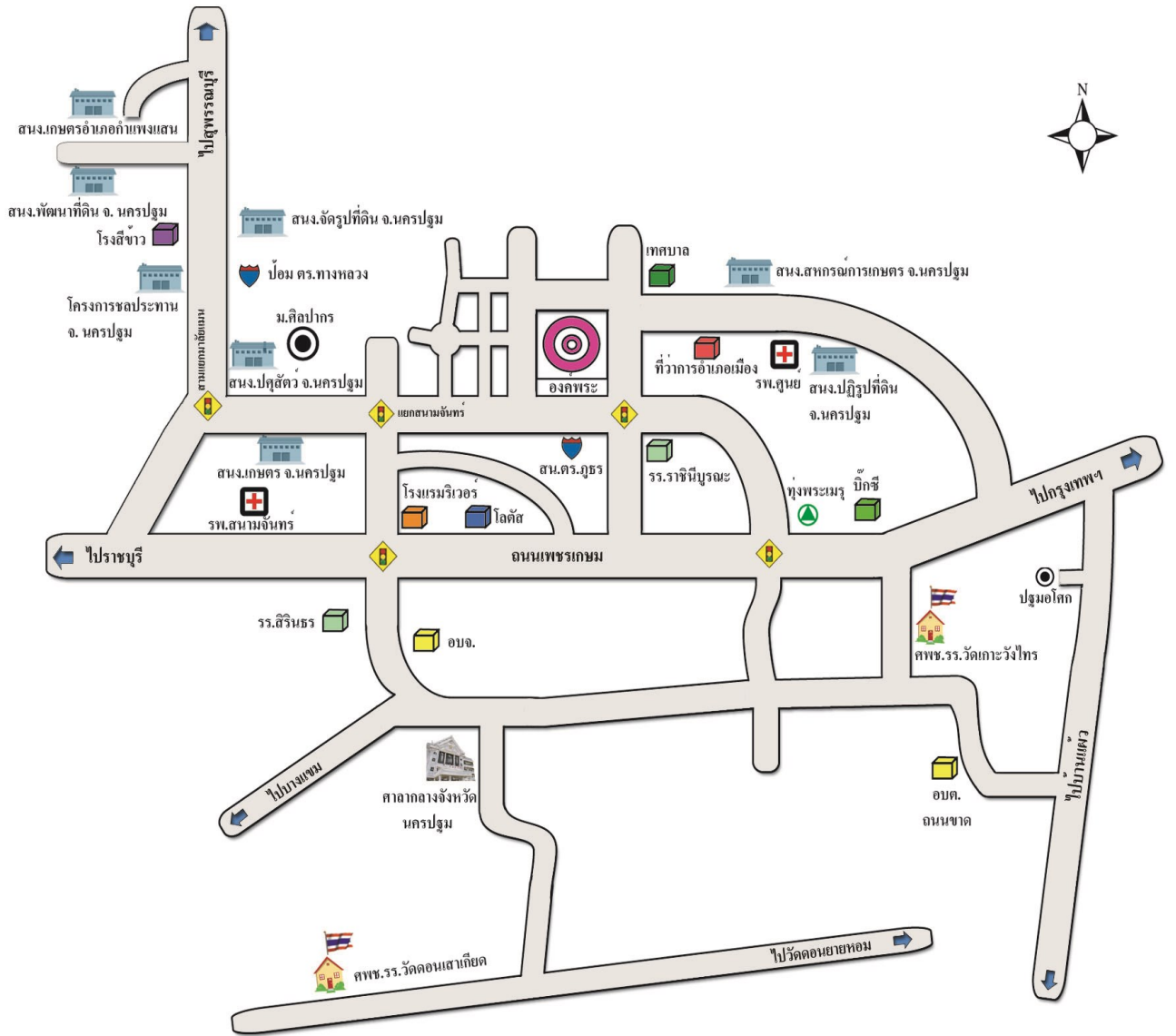
ศูนย์เครือข่ายประชาชนชาวจังหวัดนครปฐม “ศูนย์เรียนรู้ชุมชนชนปลักไม้ลาย”

ที่ตั้ง

ศูนย์เครือข่ายประชาชนชาวจังหวัดนครปฐม “ศูนย์เรียนรู้ชุมชนชนปลักไม้ลาย”
เลขที่ 54 หมู่ที่ 10 บ้านหนองไข่กา ตำบลทุ่งขวาง
อำเภอกำแพงแสน จังหวัดนครปฐม 73140

แผนที่ตั้งจังหวัดนครปฐม

วิทยาลัยเทคโนโลยีจังหวัดนครปฐม

"เมืองเกษตรและอุตสาหกรรมปลอดภัย
แหล่งท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์ ศาสนา วัฒนธรรม
สังคมแห่งความรู้ และประเพณีมีคุณภาพวิถีชีวิตดี"